

MB 1644

Vakok Világa

2014. március

LXXX. évfolyam 3. szám

Magyar Vakok és Gyengénlátók
Országos Szövetsége

*"Daloljon a zongora a kezéd alatt!"
című cikkben Németh Tamásról olvashatnak*

A tartalom

Házunk tájáról

Elnökségi tudósítás	3
Mézga, Méz és Méhecske	5
A segédeszközbolt múltja és jelene	6
Szükséges-e felmenteni a vak diákokat a tanulás alól?	10
Új ügyfélfogadási rend	13
Braille-könyvtári katalógus kiegészítő 2012-2013	14

Mi történt a vakvilágban

Bemutakozik a Vakrepülés Színjátszó Egyesület	15
Gyertyaszentelő	17
Farsangi bál a szekszárdi vakok székházában	19
Egy csodálatos gobelin kiállításról	21
Amiről az emberek beszélnek - a pszichológiáról kicsit másként	22
Az audio-felirattal ellátott TV- és moziműsorok helyzetéről Európában	26
"Daloljon a zongora a kezed alatt!"	30

Olvasósarok

Paivi Nenonen	34
---------------------	----

Gasztronómia

Ókori táplálkozás (1. rész)	35
-----------------------------------	----

Programajánló

"Tükörben a vers, tükörben a költő"	38
---	----

Búcsú Erős Páltól	39
-------------------------	----

Vakok Világa

A Magyar Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetségének folyóirata

Felelős kiadó: Szakály Melinda, az MVGYOSZ elnöke

Szerkesztő: Kovács Judit - Tervezőszerkesztő: Fehér István

A szerkesztőség és a kiadóhivatal címe: 1146 Budapest, Hermina út 47.

Telefon: 384-8440 - E-mail: vv@mvgyosz.hu

Készült a PrintPix Nyomda és Grafikai Stúdióban

ISSN 0209-6765

Az újság előfizethető az MVGYOSZ tagegyesületeinél!

Házunk tájáról

Elnökségi tudósítás

Az MVGYOSZ Országos Elnöksége 2014. január 21-én tartotta az év első ülését. A tanácskozáson jelen voltak: Szakály Melinda elnök, Dr. Tóka László alelnök, Dr. Nagy Sándor, Barnóczki Gábor, Kuminka Györgyné, Németh Orsolya, Nagy Tünde elnökségi tagok, Majoros Kálmánné elnökségi póttag. A jegyzőkönyv vezetését Baráth Barbara látta el. A régi alapszabály szerint az elnökség Barnóczki Gábort választotta jegyzőnek, az új alapszabályban ez a tisztség már nem szerepel, így Barnóczki Gábor feladatai közé tartozik a jegyzőkönyv hitelesítése.

Öt százalékkal kevesebb, öt százalékkal több

Az állami költségvetés leosztásának megvitatása minden évben felmerülő probléma. Szakály Melinda elmondta, hogy egy év nem volt elegendő arra, hogy az elnökség tagjai kidolgozzák és átgondolják javasolataikat, koncepciójukat arra vonatkozóan, hogy milyen szempontok alapján történjen meg a támogatás felosztása a tageszervezetek részére. 2013-ban a 2011. évi tagdíjat fizető létszám arányában részesültek a szervezetek a pénzből. Szakály Melinda azt is hangsúlyozta, hogy nincs olyan megoldás, ami mindegyik egye-

sületnek megfelelő lenne.

Mivel idén a minisztérium rendkívül rövid határidőt (csak néhány napot) szabott arra, hogy a fogyatékosügyi érdekvédelmi szervezetek elkészítsék költségvetési és szakmai tervüket, gyorsan kell dönteni a kérdésben. Kutor Sándorné, az MVGYOSZ gazdasági vezetője azt javasolta, hogy az állami támogatás leosztása a tavalyi évhez hasonlóan, a 2011. évi taglétszám arányában történjen meg. Az elnökség jóváhagyta a felvetést annak ellenére, hogy már többen elkészítették a 2012-es taglétszámuk összesítését, és azt megküldték az MVGYOSZ részére. Néhányan azonban hibásan vagy el sem készítették a táblázatot, ezért mindenki azon a véleményen volt, hogy célszerű a 2011. évi adatokkal dolgozni.

2013-ban az MVGYOSZ 60 %-ban, az egyesületek pedig 40 %-ban részesültek az összegből. Dr. Tóka László kezdeményezésére az a javaslat született, hogy 2014-ben 55-45 % arányban történjen a támogatás leosztása. Véleménye szerint egy átlagos tageszervezet éves realizált költségvetésének felét sem fedezi az adott összeg. Dr. Nagy Sándor felhívta mindenki figyelmét arra, hogy nem szabad veszélybe sodorni az MVGYOSZ működését. Kutor Sándorné nehezményezte a Szövetség esetében az 5 %-os elvonást, miután nagy

szükség lenne az épület homlokzatának helyreállítására.

Az elnökség az 55-45%-os elosztást határozatban rögzítette. A döntésnek megfelelően megítélt állami támogatásból 21 megyei tagegyesület részesülhet majd. Az egyesületek az előző évekhez hasonlóan egységesen 2 millió forintot kapnak, a további fennmaradó összeg a 2011. évi tagdíjat befizetők létszáma alapján kerül elosztásra. A 2014. évben a Vakok és Gyengénlátók Fejér Megyei Szervezete nem fog részesülni a támogatásból a megfelelő együttműködés hiánya miatt.

Kutor Sándorné az MVGYOSZ gazdasági vezetője

A tanácskozáson az elnökség jóváhagyta 2014. február 1-jétől Kutor Sándorné gazdasági vezetővé történő kinevezését. A gazdasági vezetőt a Szövetség az Alapszabály 29.§ (4) bekezdése alapján munkajogviszonyban alkalmazza. Feladatait a 29 § (5) bekezdésében foglaltak szerint látja el.

Átszervezések, személyi változások

Szakály Melinda tájékoztatta az elnökség tagjait a közelmúltban történt munkáltatói intézkedésekről. A Szövetség 16 munkavállalót foglalkoztat bértámogatásból. A portaszolgálatot és a takarítást 2014. január 1-jétől nem vál-

lalkozók végzik, hanem a Szövetség dolgozói. A Hangos-könyvtárban Taba Zsófia látja el a feladatokat. A Braille-előkészítő és a Braille-nyomda összevonásával egy egység jött létre. A természetes személy tagok ügyintézését továbbra is Szabó Edina látja el. A jogsegélyszolgálatot Dr. Stefán Sándor végzi majd, aki segítséget nyújt Dr. Nagy Sándornak a jogszabályok véleményezésében is. Koczkásné Tóth Csilla a titkárságvezetés mellett ellátja a szolgáltatások vezetésének feladatait. Angyal Gábor a Szövetség PR és marketing vezetője lett. A szakmai vezető a későbbiekben kerül kinevezésre. A kutyaiskolában nem történtek változások.

Módosítani kell a Vakok Lakásgondjainak Megoldását Támogató Alapítvány alapító okiratát?

Az Alapítvány a Budapesten élő látássérülteket segíti. Évenként egyszer, lakásfelújításra írja ki pályázatát. Sajnos az alapítvány lekötött tőkéjének kamata nem elegendő ahhoz, hogy megfelelő pénzügyi támogatást nyújtsanak egy-egy elvégzendő felújításhoz, karbantartáshoz. Az alapítvány képviselői levélben tájékoztatták az MVGYOSZ-t nehézségeikről.

Az elnökség véleménye az, hogy a törzstőkét csökkenteni nem szabad. Azt javasolták, hogy tíz főnél kevesebb legyen a támogatott személyek létszáma. Véleményük szerint ezt az alapító

okirat megengedi. Erről a két budapesti egyesület (VGYHE, VGYKE) és a kuratórium tagjai a tervek szerint tárgyalni fognak majd jogász bevonásával.

Vakvezetőkutyával történő nyaralás

Az MVGYOSZ hírlevelében kiküldött igényfelmérésre nem válaszoltak az érintettek a Balatonboglári Üdülőben a vakvezetőkutyával történő nya-

ralásra. A kutyaiskola munkatársai is azt erősítették meg, hogy feljűk sem érkeztek megkeresések. Az ÁNTSZ-től megkért engedélyre még nem érkezett válasz arra vonatkozóan, hogy milyen feltételeknek kell megfelelni abban az esetben, ha az üdülőben kutyákat fogadnak.

A következő ülés február 27-én várható.

Kovács Judit

Mézza, Méz és Méhecske

Új kiskutyák érkeztek Csepelre, a Vakvezetőkutya-kiképző Iskolába. Két

fekete és egy sárga Labrador retriever. Mézgat, Mézet és Méhecskét egy meg-

bízható tenyésztőtől - tekintettel a jó kapcsolatra - összesen százezer forint értékben vásárolta az MVGYOSZ. Csepelen hagyomány, hogy minden naptári évben az ábécé soron következő betűjével kezdődő nyilvántartási nevet kapnak a kölykök. 2014-ben az m betű a soros. Hívó nevet már nem biztos, hogy e szabály szerint kapnak a kicsik. Mézgat, alias Mázlit D. Gábor önkéntes kölyöknevelő vette magához, két hatalmas orosz terrierje mellé, akik már a jelenleg épp kiképzésben részesülő

Koppányt is segítettek felnevelni. Méz a Zara nevet kapta és börtönbe került. Na nem azért, mert megharapta testvérei fülét, hanem azért, mert abban a programban nevelkedik, amelyet az MVGYOSZ és a fiatalok elítéltek fogva tartó miskolci börtön közösen valósít meg. Erről a programról egy későbbi számban részletesebben is hírt adunk. Méhecske pedig Zümi lett és különleges helyzetbe került. Leendő

vak gazdájának családja vállalta, hogy felneveli a Kiképzési Programba kerülésig. Mindhárman könnyen oldódnak, nem félnek új dolgokat megismerni és kifejezetten keresik az alkalmat arra, hogy egy kis símogatást, dögönyözést kaphassanak, amit talán bárki szívesen megad nekik, hiszen olyan puha a bundájuk, mint valami plüss kutyusé.

Angyal Gábor

A segédeszközbolt múltja és jelene

Vissza a múltba

Mióta működik segédeszköz-forgalmazás hazánkban? Sajnos nem sikerült megtalálnom a kérdésre a választ. Nem akarok találgatásokba bocsátkozni, de az biztosra tehető, hogy a 60-as évek elején a vak emberek már segédeszközökhöz juthattak. Egy úr, aki 1965-ben ballagott el a Vakok Iskolájából, elmesélte, hogy fehérbotokat, majd órákat (rakétaóra, ébresztőóra) vásárolt magának a 60-as évek elején. Abban az időben például a fehérbotokat Nyiri István készítette és szükség szerint javította is. Említést tett a sokféle Braille-kiadványról, amelyeket a szövetségben működő Braille-nyomda állított elő. Receptkönyvek, kézimunkakönyvek, zenei kották, verseskötetek voltak megtalálhatóak. Az írást a Braille-tábla segítette, noha a 60-as

évek elején már léteztek a Picht-pont-írógépek.

A Vakok Szövetségében (ma MVGYOSZ) az eszközök kiadását a Pest Megyei Szervezet látta el. Külön helyiség nem állt rendelkezésre, ezért a könyvek a polcokon sorakoztak, a drágább eszközöket pedig elzárva tartották. Szükség szerint bárki vásárolhattott, mert az akkori Pest Megyei Szervezet felvállalta ennek intézését.

Az eszközök abban az időben sokba kerültek, e tekintetben nem volt különbség. A fiatalabbak kedvéért említtem csak meg, hogy az átlagkereset 500-1000 forint körül mozgott. Az orosz gyártmányú Braille-rakétaóra közel 300 forintba, míg az úgynevezett Szláva ébresztőóra 150 forintba került.

A 80-90-es évek fordulópontot jelentettek a segédeszközbolt életében: az üzlet külön helyiséget kapott. Emlék-

szem, hogy édesanyám a 90-es évek elején már ott vette meg első, saját tulajdonú Erika-írógépet, támogatott áron 700 forintért, Braille-meskönyvet, és a cikkben oly sokszor említett Braille-rakétaórát, valamint játékokat: tapintható dominót, sakkot és rubik kockát.

Az igények növekedése, a technika fejlődése természetesen magával hozta az üzlet kínálatának bővülését. Az árukészlet a lehetőségekhez képest mindig a fellelhető segédeszközökhöz igazodott. Például a magnók világában a kazetta, a számítógép terjedésével a floppy-lemez is megtalálható volt a boltban. Nem csak megjelentek, de ki is koptak termékek, elég csak a zenei kottákat említenem. Ez így van mostanság is, hiszen mindig az igényekhez, az adott feltételekhez (pénz, lehetőségek) kell alkalmazkodni.

Vissza a jelenbe

Magyarországon ma több, segédeszközöket forgalmazó üzlet működik. Az MVGYOSZ segédeszközboltjában Sziládi Zsuzsannával beszélgettem. Feladatai közé tartozik többek között a tagság igényeinek felmérése, áruk bel- és külföldi beszerzése, az ár kalkulációk elkészítése, természetesen a segédeszközök árusítása, készletnyilvántartása és a tagság tájékoztatása. Cél a látássérültek megfelelő segédeszközökhöz történő hozzájutásának segítése, így az

önálló életvitel és a tanulmányok megteremtése az integráció és az esélyegyenlőség jegyében.

Az eladó nő szenvedélyesen végzi munkáját. Arra törekszik, hogy a látássérült vásárlók a számukra szükséges eszközökhöz hozzájuthassanak. Azon fáradozik, hogy ne csak a speciális árukészlet legyen fellelhető. Így olyan használati tárgyak is kaphatóak nála, amelyek egyszerűsítik a háziasszony életét. Mérőedények, fűszeradagolók, zöldséghámozók, tölcsér, stb. szerepelnek a kínálatban. Található nála okmánytartó, pénztárca, ceruzaelem, cd lemez, a teljesség igénye nélkül említve csak a tárgyakat. Az elv a praktikusság, a könnyű használhatóság és kezelhetőség. A rendelésnél a vásárlók igényeire, tapasztalataira támaszkodik.

Figyelem! A felsorolt eszközök közül nem kapható mindegyik állandóan. Az újdonságok az MVGYOSZ hírlevelében jelennek meg. A Braille-olvasókat pedig arra biztatom, hogy telefonon érdeklődjenek az újdonságokról.

Az ember kétszer is meggondolja, hogy beruház-e bármire, mielőtt kinyitja pénztárcáját, ami nem véletlen. Amíg a látók egy személymérleget pár ezer forintért megvehetnek, addig a látássérültek háromszor-négyszer többet kell erre költenie. Más példát is említhetnék, de azt gondolom, ez fölösleges. Ezzel tisztában van a segédeszközbolt munkatársa, de tenni ő sem sok

mindent tehet. Éppen ezért csak nehezen tud megfelelni az elvárásoknak, hiszen az életvitelt elősegítő Braille- és beszélő eszközök rendkívül drágák, borsos árak miatt ezekből főként csak a pályázatok időszakában vesznek a sorstársak. Én is szívom a fogamat egy-egy eszköz beszerzése során, de sajnos be kell látni, hogy lehetetlen olcsóbban adni őket. Ez az Euró ingadozásának, a forint értéktelenségének nagyban köszönhető. Oka a viszonylag kicsi felvevő piac, hiszen Magyarországon a társadalom összességéhez viszonyítva a látássérültek száma alig egy százalék. Sziládi Zsuzsanna elmondta, hogy egy évben a "nagy értékű" gyógyászati- és életvitelt megkönnyítő segédeszközökből általában az MVGYOSZ kétszer rendel. Az állandó forráshiány, a stagnáló állami támogatás azt eredményezi, hogy nincsen mód az árukészlet felhalmozására. További problémát jelent a hibás termékek megjavíttatása, mert hazánk nem rendelkezik speciális szervizháttérrel. Az alkatrészek beszerzése külföldről pedig rendkívül költséges és időigényes.

Információk, hasznos tudnivalók

Az MVGYOSZ segédeszközboltja minden héten három napon (kedd, csütörtök és péntek) fogadja a látássérülteket. Országos hatókörű, a szolgáltatást bárki igénybe veheti. Kedvezm-

nyes, úgynevezett tagi áron kizárólag az MVGYOSZ tagegyesületei, valamint tagegyesületeinek természetes személy tagjai és az MVGYOSZ természetes személyi tagjai vásárolhatnak. A tagi kedvezmény igénybe vételének feltétele magánszemélyek esetében a tárgyévben bélyeggel és/vagy pecséttel ellátott érvényes tagsági igazolvány felmutatása.

Terméket megrendelni írásban (sík, braille, e-mail) lehet. Postai utánvétellel küldik el a megrendelőnek az általa kiválasztott terméket. Braille-kiadvány igénylésénél annak árát előre el kell küldeni a segédeszközbolt részére (1146 Budapest, Hermina út 47.), mivel annak postai szállítása díjmentes. A pénzütalványon olvashatóan fel kell tüntetni a nevet, az irányítószámot, a lakcímet, hátoldalára az áru nevét.

A listában szereplő árak és készletek változhatnak, ezért megrendelés előtt érdeklődjenek az (1) 384-8440/110-es telefonszámon, vagy a rendeles@mvgyosz.hu e-mail címen.

Az árlista a www.mvgyosz.hu honlapról letölthető doc formátumban. Az üzletbe érkező újdonságokról a hírlevélből tájékozódhat.

Fehérbotok

Érdemes külön pontban említést tenni a boltban kapható fehérbotokról. Remélem, az összefoglalás segíteni fog abban, hogy a vak ember a számára

legmegfelelőbb fehérbotot szerezhesse be.

Az érdeklődő egyrészes és összecukható botok közül válogathat. Ezen felül különbséget kell tenni aszerint, hogy az eszköz támogatott-e az OEP által vagy sem.

Az OEP által támogatott botokat 12 havonta lehet felíratni szemész szakorvossal EU-s gyógyszeres vényre. A vényen szerepelnie kell a 9 jegyű azonosító vagy ÁNTSZ kódnak, a BNO kódnak és a bot közlönyben szereplő megnevezésének (RS 15, RS 16, HB1 B-4377).

RS 15: 85 cm kampós végű, fém, 4 részre összecukható bot,

RS 16: 105 cm kampós végű, fém, 5 részre összecukható bot,

HB1: 80, 90, 110, 125, 140 cm kampós végű műanyag, 4 vagy 5 részre összecukható bot,

B-4377: 107, 115 cm egyenes végű, gumi markolattal, 4 vagy 5 részre összecukható bot.

A szemészorvos felkeresését megelőzően érdemes ellátogatni a segédeszközboltba, hogy a szóba jöhető fehérbotról több információhoz juthassanak. Többek között tájékoztatást kaphatnak a felíratni kívánt segédeszköz aktuális áráról. Sziládi Zsuzsa természetesen telefonon is várja az érdeklődőket.

Az OEP által nem támogatott botokra vonatkozó vásárlási kedvezményről a lentebb olvasható elnökségi határozat

van érvényben.

13/2013. (II. 12.) sz. Elnökségi Határozat értelmében

a HD kampány Fehér Bot Alap kamatjának segédeszközökre fordított alaprésze kamatából az MVGYOSZ az összes OEP által nem támogatott fehérbot megvásárlását támogatja az MVGYOSZ tagjainak és tagegyesületei tagjainak 2013. március 1-jétől. A támogatott botokat a kiskereskedelmi (közületi) ár feléért lehet megvásárolni, a vásárlástól számított két naptári évente egy alkalommal. Az MVGYOSZ erről nyilvántartást vezet. A vásárló köteles a helyszínen érvényes tagsági igazolványának bemutatásával igazolni, hogy a tagsági igazolványa saját névre szól és tagsági díja az adott évre rendezett.

Sziládi Zsuzsához forduljanak bizalommal! Levélben, e-mailben, telefonon és személyesen is várja az érdeklődőket.

Cím: 1146 Budapest, Hermina út 47.

Telefon: 06-1/384-84-40/110

e-mail: rendeles@mvgyosz.hu

Nyitva tartás:

Kedd:

10.00-12.00 és 12.30-17.30

Csütörtök:

10.00-12.00 és 12.30-17.30

Péntek:

8.30-12.00

Szükséges-e felmenteni a vak diákokat a tanulás alól?

Oktatási kerekasztal beszélgetést szervezett 2014. február 7-én „A fogyatékkal élő fiatalok esélye az egyenlő értékű érettségi és a felsőfokú diploma megszerzésére“ témakörben az MVVGYOSZ. Az eszmecsere a tárgykörben érdekelt gyógypedagógusokat és a fogyatékosügy szervezetei képviselőit és szakembereit is meghívta. A beszélgetés célja az oktatás jelen helyzetének felvázolása volt, majd egy közös álláspont kidolgozása a meglévő jogszabályi háttér figyelembe vételével.

Szakály Melinda, az MVVGYOSZ elnöke bevezetőjében elmondta, hogy a szakmai megbeszélést az indokolta, hogy több olyan megkeresés érkezett az MVVGYOSZ-hez, miszerint az egyetemre és a felsőfokú oktatási intézményekbe történő bekerülés a látássérültség okán kapható többlet pontszám alapján jogosulatlan előnyhöz juttatja azt, aki fogyatékosága miatt plusz 40 pontot vesz igénybe a felvételi során.

Dr. Földiné Angyalossy Zsuzsa a Látásvizsgáló Országos Szakértői és Rehabilitációs Bizottság és Gyógypedagógiai Szolgáltató Központ igazgatója

előadásában elmondta, hogy több évtizedes tapasztalata szerint változik a gyerekek képessége, ami már az óvodai és az alapfokú oktatásban tanulók esetében megfigyelhető. Régen a látássérült tanuló saját érdekeit védve, családja áldozatos segítségét igénybe véve, hatalmas erőfeszítésekkel, integrált oktatásban jutott el az érettségiig, majd a felsőfokú oktatási intézményekbe. Az iskolák 1985 óta kezdtek nyitni a fogyatékkal élők felé, addig főként a szegregált oktatás létezett. Manapság utazótanárok állnak a gyerekek rendelkezésére, sőt, a technikai feltételek (pl.: diktafon, számítógép) is nagyban elősegítik a diákok tanulását. Az igazgatónő véleménye szerint a bölcsődei és az óvodai elhelyezések gondot jelentenek a fővárosban is, mert az intézmények sok esetben arra hivatkoznak, hogy nem tudják biztosítani a feltételeket. Ugyan a törvényi feltételek előírják a szükséges eszközöket, ami az óvodában a játékok segítségével, a kreativitással áthidalható. A jelenség az általános iskolában már problémás lehet, hiszen a tankönyvek nem mindig állnak rendelkezésre, ami kihatással lehet a tanulmányokra. Az utazótanári rend-

szer változása (óraszámok csökkenése, intézményi összevonások) szintén problémákhoz vezethetnek.

A törvények és a rendeletek lehetőséget teremtenek arra, hogy a diákok mentességeket kaphassanak.

Hogy ki kaphat felmentést, erre nem könnyű a válasz, annak ellenére, hogy feltételeit törvénybe, rendeletbe foglalták. Sok esetben a szakértői bizottságnak kell mérlegelnie és felelősséggel döntést hoznia. Célszerű a kompromisszumokra törekedni a meglévő körülmények, problémák, értelmi képességek figyelembe vételével.

Mentesség nem csak az iskolai tanulmányok közben, hanem az érettségi vizsga teljesítésénél is járhat. A látás-sérült tanuló kérheti: adott vizsga 60 perccel történő meghosszabbítását, írásbeli vizsga helyett két szóbeli tétel húzását, a felmentett tárgy helyett pedig másik tantárgyat kell választania. Természetesen a fogyatékosági csoportokra és típusokra (pl.: látás-hallás-sérülés) más-más vonatkozik aszerint, hogy milyen igényei vannak adott tanulónak.

Kovács Krisztina, az ELTE fogyatékos-ügyi koordinátora a felvételi körülményeit mutatta be. Elmondta, hogy a 2010-es statisztikák alapján hazánkban a felsőfokú oktatásban tanulók összlétszáma 361.000 fő volt, a fogyatékos-
gal élő hallgatók száma pedig 2160 (nem éri el az egy százalékot). Szerencsére egyre többen jutnak be az egyetemekre, ami főként a 2005. évi oktatási törvénynek volt köszönhető, amelyben bevezették a plusz 40 pontot.

Az ELTE hallgatóinak száma a 2013-as őszi szemeszterben 26.301 fő, a fogyatékos-sággal élő egyetemisták pedig 285 fővel vannak jelen. Ez egy százalékos arány, emelkedést mutat a fogyatékos hallgatói létszám. Ez még mindig kevés, mert Európa országaiban a hallgatói létszám 4 százaléka valamilyen fogyatékos-sággal él.

Az esélyegyenlőség biztosításáról a felsőoktatási törvény rendelkezik. Bizonyos tantárgyakból a hallgató mentességet kaphat, de csak akkor, ha az nem veszélyezteti az oklevél által tanúsított szakvégzettség megszerzéséhez szükséges alapvető kompetenciák teljesítését. Az egyes szakoknak a kimeneti követelményrendszere tartalmazza a szükséges kompetenciákat.

A támogatási idő négy félévvel hosszabbítható meg, amit sokan ki is használnak, két szakot végeznek el a hallgatók. A fogyatékos-sággal élő hallgató részére biztosítani kell a fogyatékos-sághoz igazodó felkészítést és vizsgáztatást, továbbá segítséget kell neki nyújtani ahhoz, hogy teljesíteni tudja a hallgatói jogviszonyból eredő kötelezettsé-

geit. A vizsgán 30 százalékkal több időt kell biztosítani, illetve ugyanazok a kedvezmények érvényesek, mint az érettségi vizsga esetében. Mentésítés csak a fogyatékossgal összefüggésben adható.

A konferencia második felében a nagy érdekvédelmi szervezetek ismertették a fogyatékossgal élő fiatalok helyzetét.

A jogszabályi háttér mindegyik fogyatékossgai csoportra vonatkozik, a problémák viszont változnak aszerint, hogy milyen specifikusságok jelennek meg az adott csoportokban.

Az AOSZ képviselője elsősorban az egyéni bánásmód szükségességét hangsúlyozta, mivel az autizmus az agy fejlődési zavara, ami eltérő észlelést, információ feldolgozást, és megismerést jelent. Ezért problémát jelent, főként a nem beszélő autistáknál az adaptált tankönyvek, tananyagok hiánya, a kommunikáció akadályozottsága, a nem befogadó iskolai környezet, valamint a módszertan és eszközrendszer hiánya. A felsőfokú oktatásban történő részvétel lehetséges, amit általában csak idő eltöltésére fordíthat az autista, mivel a nyílt munkaerőpiacon nehezen érvényesülhetnek a szociális kompetenciájuk fejlesztése nélkül. Az AOSZ szerint nem valósulnak meg a gyakorlatban a leírt törvények.

A MEOSZ előadója előadása elején az akadálymentesítés kérdését boncolgatta. Elmondta, hogy a mozgássérülteknek nem megoldott például az épített környezet akadálymentesítése, a személyi segítségnyújtás, erre csak egy-két jó gyakorlat létezik. A jogszabályok érvényesítésére volna szükség.

A beszéd-fogyatékossg vezető tünete a beszéd sérülése. A 2002-es törvényben nevesítették azt, de hibásan a kommunikációban akadályozottak fogalmát használják. Képviselőjük bekerült az OFT-be (Országos Fogyatékosügyi Tanács), ami előre lendítheti a beszéd-fogyatékossgal élők ügyét, akik nem régen kapcsolódtak bele a lobbitevékenységbe.

A SINOSZ határozott álláspontja az, hogy ki kell használni a 40 plusz pontot, valamint a pozitív diszkriminációból következő előnyöket, hiszen a fogyatékossgal élő fiatalok hátránnyal indulnak, például az infókommunikációs akadálymentesség területén, az adaptált könyvek, jegyzetek megszerzésénél, stb. Érdekvédelmi szervezetként a jelenlegi rendszer mellett kell kiállni.

Kuminka Györgyné, MGVYOSZ Országos Elnökségének oktatásért és ifjúsági ügyekért felelős elnökségi tagja látássérült hallgatókat kérdezett meg arról, hogy miként vélekednek a pozi-

tív diszkriminációról. A diákok vázolták neki problémáikat és a jó gyakorlatokat egyaránt. A beszélgetések alapján úgy látja, hogy a látássérülteknek három csoportját lehet megkülönböztetni a kedvezmények igénybevétele szempontjából. Az előadáson elhangzott, hogy a 2005 előtt végzett hallgatók nagy része ellenzi a kedvezményeket, őket semmi nem illette meg tanulmányaik idején. Vannak olyanok is, akik azt állítják, hogy a pozitív diszkrimináció szükséges ahhoz, hogy sikeresen elvégezzék a kiválasztott iskolát. Ők abból indulnak ki, hogy a tananyagok megszerzése nehézségekbe ütközik. Ha nincs hanganyag a nyelvtanuláshoz, iskolai jegyzet, könyv, akkor adott tantárgyból felmentést kérnek. A harmadik csoport azt mondja, hogy a mai pontrendszerben, felvételi eljárás során létjogosultsága van a többlet pontoknak. Ezt a véleményt az érdekvédel-

mi szervezeteknek el kell fogadnia azal a célkitűzéssel, hogy a diákoknak a tanulmányuk végén valóban el kell érniük azt, hogy valódi teljesítménnyel, tudáson alapuló szaktudással rendelkezzenek, kiegészítve ismeretüket magas szintű nyelvtudással és informatikai ismeretekkel. Követelményként kell megszabni, hogy önálló életvezetésre és munkavégzésre alkalmas munkavállalóként álljanak elő a látássérültek a munkaerőpiacon.

A megbeszélésen végül is abban állapodtak meg, hogy nem nyúlnak a rendszerhez, a többlet pontokat és a számukra járó kedvezményeket igénybe veheti, aki akarja. Természetesen ez nem kötelező jellegű.

Mivel a nyelvoktatás témája égetően fontos kérdés, ezért az MGVYOSZ márciusban a nyelvoktatásról tartja következő kerekasztal megbeszélését.

Kovács Judit

Új ügyfélfogadási rend

Tájékoztatjuk az MGVYOSZ természetes személy tagjait, hogy megváltozik az őket érintő ügyfélfogadási rend.

2014. február 13-tól minden héten csütörtökön, 13 és 18 óra között várjuk tagjainkat a Szövetség Székházában található irodánkban.

Az épületen belül történő eligazodáshoz a portán kérhet segítséget!

Szabó Edina természetes személyek ügyintézője

Braille-könyvtári katalógus kiegészítő 2012-2013

A Braille-könyvtár katalógusát a www.mvgyosz.hu honlapról tölthetik le. Abban az összes mű megtalálható! Most csak a Braille-katalógusban még nem feltüntetett művek listáját olvashatja. Érdeklődni Páll Erikánál lehet.

Anderson, Catherine: Fantomkeringő A.1127 9

Antal Imre: Pami A.1115 4

Austen, Jane: Büszkeség és balítélet A.1132 7

Bán Mór: A hajnalcsillag fénye A.1130 9

Beggio, Valentina: 366... sőt több kérdés és felelet B.1125 6

Bronte, Anne: Agnes Grey A.1110 4

Csáth Géza: Napló 1912-1913 B.1118 2

Doyle, Arthur Conan: Sherlock Holmes kalandjai E.1116 6

Ézsiás Erzsébet: A hit pajzsa B.1123 2

Faludy György: A pokol tornácán A.111 5

Gárdonyi Géza: A lámpás A.1129 1

Graham Ian - Sterry Paul: Tények könyve B.1020 2

Lawrence, D. H.: Szülők és szeretők A.1124 10

Mc. Bain, Ed: Fehér por A.1113 12

Mikszáth Kálmán: Jókai Mór élete és kora A.1112 8

Ottlík Géza: Hajnali háztetők A.1134 2

Rejtő Jenő: A tizennégy karátos autó A.1117 4

Salten, Felix: Bambi gyermekei A.1122 5

Sewell, Anna: Fekete szépség A.1126 4

Szabó Magda: Für Elise A.1133 7

Szerző Nélkül: Barangolás az állatvilágban B.1131 4

Szerző Nélkül: A nyelves Királykisasszony C.1135 5

Szunyogh Szabolcs: Bibliai mesék B.1119 4

Tolnainé Csattos Márta: A csecsemőgondozás speciális technikái B.1128 1

Weöres Sándor: Ha a világ rigó lenne D.1121 1

Weöres Sándor: Weöres Sándor verseiből D.1136 1

Zola, Émile: A patkányfogó A.1114 9

Mi történt a vakvilágban

Bemutatkozik a Vakrepülés Színjátszó Egyesület

A Vakrepülés Színjátszó Egyesület 1998-ban alakult látássérült fiatalok közreműködésével. Közel három éves előkészület után hazánkban - egyedülálló módon - először sikerült létrehozni egy, a sötétben zajló interaktív előadást, mely a közönség bevonásával játszódik. A teljes sötétségben a látáson kívül minden más érzékszervet maximálisan kihasználnak az előadások: hallás, szaglás, tapintás, ízlelés.

- "Az éjszaka tapintása" c. darabot 2001-ben mutatta be az egyesület a Fehérbot napja alkalmából - mondja Máj Kriszta művészeti vezető. - Ez a darab volt a "tanulóidő" is, hiszen teljesen új értelmezésben kellett színházat alkotni. A történet szerint egy fiú és egy lány szerelmét követi figyelemmel a közönség. Egy veszekedést követően a fiú elindul Görögországba - szerzetesnek állni. A lány (hugával és a közönséggel) követi őt Görögországba. Lehet hallani a busz hangját, megkóstolja a közönség a buszon osztott enni- és innivalót, valamint pihenésképp megállnak és táncolnak a sötétben, valamint a tenger illatát is érzik, mikor a görög partoknál ismét egymásra talál a szerelmes pár.

- A második darabra csak egy évet kellett szánnia a csapatnak: 2002 októ-

berében bemutatták a "Varázskert örökösei" c. zenés mesejátékot, melyet szintén sötétben ad elő a társulat.

A szerelmi történet érdekessége, hogy a látássérült színészek énekelnek a darabban, így alapját képezi a mű egy CD megjelentetésének is, mely az egyesület tervei közt szerepel.

Erre jó apropót is adna Máj Kriszta énektudása, aki a Vakvagányok c. film betétdalát is énekelte (amellett, hogy szerepelt is a filmben). Kriszta, aki foglalkozását tekintve angoltanárként dolgozik a Vakok Iskolájában, az egyesület művészeti vezetőjeként mozgatórugója a csapatnak. A színtársulat kizárólag önkéntesekből áll, hiszen azt a minimális bevételt, amely a jegyek eladásából befolyik, a terembérre, könyvelésre, szállításra és az egyéb kötelező egyesületi finanszírozásra költik. Rendszeresen járnak fellépni zenés produkcióval fesztiválokra, megnyitókra.

- Peter Shaffer angol drámaíró vígjátékát, a Black Comedy-t 2005 őszétől tűztük először műsorra. A darabot már világosan játssza a csapat - folytatja a művészeti vezető. A történet szerint a szereplők egy áramszünet miatt semmit sem látnak, a közönség viszont lát-

hatja őket.

E komédia egy örült este története. Brindsley, a nincstelen szobrász számára kiemelkedő nap a mai: ma este jön egy milliomos megnézni a szobrait, és esetleg vásárolni is fog, továbbá épp erre az alkalomra időzítve jön a fiú barátnőjének édesapja megnézni leánya jövődöbelijét. Minden elő van készítve, a szomszéd épp nyaral, hát a fiatalok átlopják a bútorait, hogy kedvezőbb színben tűnjenek fel az apuka előtt. Hirtelen azonban kimegy a villany; minden a feje tetejére áll. Betoppan a fent lakó vénlány, váratlanul hazaérkezik a szomszéd (Brindsley-éknek a bútorokat vissza kell lopniuk), megjelen az apuka, sőt, Brindsley előző barátnője is. A villanyszerelő sem sieti el a rövidzárlat kijavítását.

A mulatságos helyzetek abból adódnak, hogy senki nem lát semmit. A Vakrepülés előadása mindezen még csavar egyet: nemlátók játsszák a nem látó látókat. A rendező (Almási-Tóth András) szerint talán furcsa ez a csavar, de éppolyan, mint amikor látók játszanak vakokat; egymás megismeréséhez, a toleranciához vezető út. A társulat tagjai számára a színészi gyakorlat képességfejlesztő, személyiségfejlesztő tréning is egyben, a mozgás és beszédkoordinációra, az önbizalomra, a társas érintkezés kedvezően hat.

"Távol áll tőlünk, hogy abból csináljunk kuriózumot, hogy vakok játszanak a színpadon. Előadásainkkal épp a különbséget szeretnénk elmosni, felhívni a figyelmet arra, hogy a társulat tagjai ugyanolyan emberek, csupán más-

hogyan érzékelnek bizonyos dolgokat" - mondják az egyesület tagjai.

- Az "Áramszünet" rendezvény nem színdarab, hanem egy olyan (szintén sötétben zajló) program, melyet egy le-sötétített teremegyüttesben tart az egyesület. A látogatók vak segítők felügyelete mellett szabadon járhatnak a besötétített helyiségekben, ahol különálló termekben külön interaktív játékokban vehetnek részt: agyagozhatnak, pontírasos névjegyet készíthetnek, jósoltathatnak, vetélkedőben vehetnek részt. Az "Áramszünet" rendezvényeken igyekeznek egy-egy művészt, híres embert is vendégül látni, aki "tök sötétben" ad elő (zenél, énekel, mesét mond, kabaré számot mutat be), így a közönség sem látja őt, valamint ő sem látja közönségét. Ezek az estéket betöltő bulik tombolahúzással zárulnak. Érdekes: miként lehet sötétben tombolat húzni úgy, hogy bárki felismerje a maga "nyerőszámát"?!

A Vakrepülés színtársulat járt Németországban és Csehországban is, ahol angol nyelven adták elő darabjait, de a legbüszkébbek a 2003-ban Pécsen megrendezett Országos Színházi Találkozón való résztvevőkre, ahol civil előadóként léptek fel (a zsűritől igen jó kritikát kaptak).

Közeli és távoli terveik között szerepel egy zenei CD kiadása (melyhez támogatókat keresnek), valamint közösségi rádiók számára szeretnének hangjátékokat is készíteni.

- Évek óta a Lipták Villa ad helyet rendezvényeinknek (régábban Zeg-Zug Gyermekházként került be a köztudat-

ba) - mondja Kriszta. - Folyamatosan keresünk látássérült fiatalokat és idősebbeket, akik szeretnek játszani, szeretnék kipróbálni magukat színdarabokban. Eddig még nem küldtünk el senkit - mondja nevetve a színtársulat művészeti vezetője.

A Vakrepülés Színtársulathoz je-

lentkezni a vakrep@vakrep.hu e-mailcímen lehet, vagy a +36-20-996-84-66-os telefonszámon. Az aktuális előadások időpontjai a www.vakrep.hu weboldalon találhatóak meg.

Kovács Judit

Gyertyaszentelő

(irodalmi-zenés délután)

Február első napján az irodalmat kedvelő közönség gyűlt össze az MGVYOSZ Hermina termében, ahol írók és költők adták elő műveiket. A VGYHE Horizont Kultúr csoportja által szervezett eseményen az irodalmi alkotások mellett a zene játszott a főszerepet.

Ahogy Bereczk Istvánné, a rendezvény házigazdája köszöntőjében elmondta, elsősorban azért jöttek össze, hogy az írók és a költők bemutathassák munkásságuk kicsi töredékét az idén 15 éve működő Horizont Kultúr csoport keretein belül. Teret kaphatnak itt pályakezdők és befutott poéták egyaránt, valamint bátorságot és erőt meríthetnek egymás alkotásaiból, élethelyzetükből. "Kerüljünk egymáshoz közelebb ebben a bezárkózott, farkastörvények közt élő világban." De mivel, mi a maradandó? A vers, a művészet, a szó.

A köszöntést követően a Vöröskeleszt Canterinó vegyes kara énekelt a publikumnak. Egyházi műveivel a

gyertyaszentelő ünnepére hangolták a hallgatóságot. A szép kórusmuzsikát még szebb versek és érdekes novellák követték. Az integráció jegyében színpadra lépett többek között Budai István, Kovács József, Bieber Mária, Dr Rácz J. Zoltán, valamint elhangoztak Gábor József és Bihari Erzsébet versei. A Horizont Kultúr csoport közreműködői muzsikával színesítették a rendezvényt.

Először Budai Istvánt ismerhette meg a publikum. 1950-ben született Eleken. Iskolai tanulmányait követően 38 év szolgálat után, 2007-ben vonult a vasúttól nyugdíjba. A versírással már az 1960-as évek végén elkezdett foglalkozni. Három verseskötete látott eddig napvilágot. Jelenleg a Szegedi Alkotók Köre titkára, munkáját 2008-ban Déli Tükör díjjal ismerték el. Több antológiában jelentek meg művei.

Felolvasott versei közérthetőek, őszinte érzéseket közölnek. Az interneten megtalálhatóak írásai. Hogy

mennyire szereti a természetet? Arról a következő rövid verse árulkodik.

Budai István: November

*A természet palettáján a színeket
Most egy új festő kavarja,
Ahogy az ősz uja integet,
Barnára vált az erdő avarja.*

*Eltűnik a kék és a mélyzöld,
S uralkodik a sárga, a barna.
Feketén nyújtózik a vén föld,
Mintha mindent mély bánat takarna.*

*Szomorúan néz az elhagyott ágra,
S búcsút int a szélringatta levél.
Hintázó táncát szép lassan járja,
Ahogy birokra kel vele a szél.*

Kovács József szintén az idősebb generációt képviselte. Évtizedek óta Kecskeméten él. Versek írására a haza és a természet, valamint az édesanyja iránti tisztelet ihleti. Előadásában az *Élő halott* és az *1882* című műveket hallgathattuk meg. Röviden vallott arról is, hogy az ő életében az irodalom és a zene kézen fogva járnak. Ennek tanubizonyossága, hogy énekelt az MGYOSZ Homérosz Kórusában.

Bieber Mária első alkalommal beszélt a nyilvánosság előtt irodalmi munkásságáról. Novellákat és költeményeket ír. Nem definiálja magát költőnek, ő elsősorban elhivatott tanár, másodsorban pedig a verseket, az irodalmat befogadó és szerető nő. A költészetet nemes hivatásnak tekinti, és azt is elárulta, hogy a versírás sokkal köze-

lebb áll hozzá. Ennek ellenére a műsorban Születésnap ajándék című novellája, valamint Igen igen, vagy nem nem című verse hangzott el. A prózai írás gyertyaszentelő ünnepének áhítatát varázsolta a terembe.

Dr Rácz J. Zoltánt (a magyar kultúra lovagja) polihisztorként tudnám leginkább jellemezni. A jogász, szobrász, író és költő 1940-ben Ráckeve mellett egy erdészházban született. Erdőkben töltötte gyermekkorát, ezért a természet szeretete egy életen keresztül végigkíséri. Látássérülése nem akadályozta tanulmányaiban, viszont állást csak nehezen talált. Érdekelni kezdte a szobrászat. Külföldön és hazánkban látogatottak voltak kiállításai. A képzőművészet után az irodalom felé fordult. Novellákat és verseket ír. Több kötete látott már napvilágot.

"Ma úgy érzem magam, mint egy matuzsálemi öreg fa, aki mindent hall, mindent lát, mindent megért és mindent megbocsát." - olvashatóak a sorok önéletrajzában.

A műsorban elhangzott *Búvölő* című verse a farsangi ünnepkör alkalmából. Novellájából (*A fekete özvegy*) humor és derű árad. Az érdeklődő az interneten találja a költő-író munkáit.

Gábor József emléke előtt verseivel tisztelgett a rendezvény házigazdája. Borsodi Zsuzsa szavalt tőle költeményeket.

A Vakok Iskolája volt tanára 1914-ben Hajdunánáson születet, egy sportbalesetben elvesztette látását. A debreceni konzervatóriumban tanult, zeneszerzőként és színpadi íróként ismerte

meg a közönség.

1945-ben felvételt nyert a budapesti gyógypedagógiai tanárképző főiskolára, és tanulmányai végeztével ő lett az első vak gyógypedagógus hazánkban. 1949-től a Vakok Országos Nevelő és Tanintézetében tanított irodalmat és nyelvtant. Gyermekkorától kezdve írt verseket, novellákat, melyeket a szövetség lapjai leközltek. 1963-ban halt meg. Az Óda a fényhez - vak és gyengénlátó költők és írók antológiája (Szerk. Körmendi Lajos) című kiadványban gyűjtötték össze és tették közvé néhány költeményét.

Bihari Erzsébet két éve ír verseket. Balesete és nagyon hosszú felgyógyulása készítette arra, hogy közölje gondolatait. Két versét hallgathatta meg a közönség. A Műtét után és a Kinyilatkoztatás első írásai közül való. Versíró

pályázatokon már publikálta őket.

A programot a Canterino vegyes kórus világi művekkel zárta.

Reménykedem benne, hogy nem ez az utolsó irodalmi rendezvény, hiszen írások, gondolatok sok ember fejében megfogannak, amiket érdemes a nyilvánosság előtt is bemutatni. Sorstársak és látók árulják el nekünk, vetik papírra érzéseiket. Mi, az olvasók, az irodalmat kedvelők pedig azok vagyunk, akik általuk, az ő szavaikkal mutatjuk meg másoknak, hogy kik és mik vagyunk.

Ady szavaival a lényeg:

*De jaj, nem tudok így megmaradni,
Szeretném magam megmutatni,
Hogy látva lássanak,
Hogy látva lássanak.*

Kovács Judit

Farsangi bál a szekszárdi vakok székházában

A Tolna Megyei Vakok Egyesülete székházában 2014. február 6-án farsangi bált rendezett tagjaik és pártolótagjaik részére. Szerencsére sokan elmentek az eseményre, akik színes műsort hallgathattak meg. Fellépett a szekszárdi Szívküldi dalkör vidám zenés-énekes összeállítással, valamint a sorstársak saját írásaikkal szórakoztatták a nagyérdeműt. Továbbá tobozlahúzás, jelmezes felvonulás, sok-sok tánc színesítette és tette kellemessé a

programot. A hölgyek süteménnyel kedveskedtek egymásnak. Elmondható, hogy a jó hangulatú rendezvény kicsit összekovácsolta a tagságot. A farsang a vízkeresztől (január 6.) hamvazószerdáig a nagybőjt kezdetéig tartó időszak elnevezése, amelyet hagyományosan a vidám lakomák, bálók, mulatságok, népünnepélyek jellemeznek. A farsang jellegzetessége, hogy a keresztény liturgikus naptárban nem kötődik hozzá jelentős vallási ünnep,

alapvetően a gazdag néphagyományokra épül (lásd: torkoscsütoértök). A kereszténység előtti időkből származó farsangi mulatságokat az "erkölcsös" 16-17. században nem eredete, hanem bujaságot szimbolizáló szokásai miatt tiltották. A farsang csúcspontja a karnevál, hagyományos magyar nevén a "farsang farka". Ez a farsang vasárnaptól húshagyó keddig tartó utolsó

három nap, a nagy mulatságok közepe, valójában télbúcsúztató is. Számos városban ekkor rendezik meg a híres karneválokat (Riói karnevál, Velencei karnevál), Magyarországon pedig a farsang legnevezetesebb eseményét, a mohácsi busójárást.

Nagy Vendel

A cikk szerzője a lentebb olvasható verset írta a farsangról.

JELMEZZÉ SZELÍDÜLT

Itt van fárságnak gyönyörű ideje
Vízkeresztől Húshagyóig
Áll a bál.
Ez újév farsangján is
Vigadni muszáj.

Talán ismét
Pártában maradtak
A mai Dorottyák
Az idei fárságon?
Azért mégis
Édesen csordult
A sárgabarackos íz
A szalagos fánkon.
S jelmezzé szelídült
Anyám becses kalapja
És puccos ruhája
Az esti bálon.

Ragyogó arcod
Áttündököl
Az aranyálarcon.

Egy csodálatos gobelin kiállításról

A kazincbarcikai gobelinkör tagjai - akik már sok, nagyon sikeres kiállításon szereztek elismerést - az elmúlt évben küldetésüknek érezték azt, hogy elhozzák alkotásaikat a borsodi Vakok és Gyengénlátók Egyesületének miskolci székházába, és kiállítsák őket, hogy a látássérült emberek előtt se legyen elzárva a képzőművészet világa.

A kiállításon láthattunk csodálatos képeket, ékszereket, dobozokat, használati tárgyakat. Az öltögető kör művészei szívesen válaszoltak az egyesületi tagok kérdéseire, akik megköszönték, hogy a vakok világa a képzőművészet felé is kitágulhatott.

Minden ünnep, minden irodalmi és képzőművészeti alkotás, kiállítás, verseskötet és következésképpen minden jóakarató ember célja "Mindent be-aranyozni: a reggelt, a nappalt, az éjszakát. Mindent megérteni: az embert és sorsát. Mindent jobbá tenni: először önmagunkat és általunk a világot." (Tacitus)

A gobelin kiállítás szól először is az alkotókról, akik gyönyörűséget, pihenést, szórakozást találtak a himzésben, a képek, ékszerek elkészítésében, követve a nőkben ősidők óta élő, a szövés-fonás tevékenységéből kifejlődött vágyat a szépség létrehozására. Csodálni és szeretni kell ezeket a gyönyörű gobelin kézimunkákat, melyeket készítőik tudása, munkája, szeretete hozott létre. A himzés művészete szinte a varrással egyidős, hiszen a nők öltöztékük, lakó-

helyük díszítésére mindig nagy figyelmet fordítottak. Az egyhangú fonással, szövessel ellentétben a különböző díszítések a készítőknél örömet szereztek, a használókat gyönyörködtették. Ez is munka; gondos, aprólékos munka, ami nagy figyelmet, türelmet igényel. Így születik a nő keze alatt a műalkotás, és a jól végzett munka örömét adja.

A szövött gobelin már a 13. századtól létezik nagy úri kastélyok, templomok falait díszítő hatalmas falikárpit formájában. A gobelinhímzés-technika a 19. században alakult ki Franciaországban. Azóta számos változást ért el a himzés minta a formákat, technikákat és a mintákat illetően. A gobelinhímzés alapöltése a keresztöltés balról jobbra dőlő fele (magyarul félkeresztöltés). Sűrűn egymás mellé, az alapanyagot befedve kell öltetni. A gobelin himzést kezdetben férfiak művelték, és legalább olyan elismertek voltak, mint a korabeli festők.

A kézimunka ezen fajtája teret hódított a kereskedelemben, megtalálta a helyét az otthonokban. Alapvetően kétféle gobelin létezik, melyet a felhasznált, többnyire előfestett anyagok különböztetnek meg egymástól. Az úgynevezett hagyományos és a tógobelin. A hagyományos, nagyon értékes gobelinek vastag gyapjufonallal merev, nagylyukú kanavára himzett alkotások. A gobelinhímzés másik fajtája a tógobelin, mely kislyukú kanavára vagy gyöngyvászorra készül és vékony

pamutfonallal hímzik. Már önmagában is szemet gyönyörködtető kitűzőket, medálokat, ékszerdobozokat készítenek belőle, melyek a szivárvány minden színében tündökölnék. Legelterjedtebb és legkedveltebb témák a gobelinhímzésben a madaras, virágos, pillangós csendéletek, tájképek, szinpompás szép nőalakok, bibliai motívumok. A gobelin-minták alapján gyakran híres festmények hű vagy kevésbé hű másolatai is megszülettek gobelinhímzéssel faliképként, párnákon, kis terítőkön.

Mindnyájan, akik megnéztük ezt a kiállítást, magunkkal vittük az emlékét a költő szavaival: Az egyszerút, a csodát kéne látnunk, s szívünkbe zárni, hogy velünk legyen. A gobelin képek, ékszerek és más szép tárgyak is túlmutatnak önmagukon, lehetővé teszik, hogy megvalósuljon, amiről a vers szól.

*"Egy homokszemben lásd meg a világot,
Egy vadvirágban a fénylő eget,
Egy órában az örökkévalóságot,
S tartsd a tenyeredben a végtelent."*

Brémné Floderer Zsuzsa

Amiről az emberek beszélnek - a pszichológiáról kicsit másként

A pszichológia rövid története

A pszichológia gyökerei az ókori görög filozófusokig (Platón, Szokratész, Arisztotelész) vezethetők vissza, akik számos kérdést és lehetséges választ fogalmaznak meg az emberi lélek természetével kapcsolatban. A pszichológia terminus megalkotását Rudolph Gocleniusnak, egy német skolasztikus filozófusnak tulajdonítják.

A szó elterjedésében szintén döntő szerepet játszott egy német filozófus (Christian Wolff). A természettudományok - így a mai értelemben vett tudományos pszichológia - megszületésében döntő jelentőséggel bírt a XVII-

XVIII. századi felvilágosodás folyamata, amely során az európai gondolkodás egyre inkább megszabadult a vallási, egyházi tekintélytiszteletre alapozott érveléstől. A világ megismerésének módjára és az emberi lélek tulajdonságára két, egymástól eltérő filozófiai irányzat, a racionalizmus és az empirizmus is igyekezett magyarázatot adni. Mindkettő nagy hatással volt a későbbi pszichológia emberképére.

A racionalizmus René Descartes nevéhez fűződik, aki úgy gondolta, a tudást, azaz a megismerést nem a tekintélyre, hanem az emberi észre, rációra kell alapozni. Munkássága döntő részben hozzájárult a természettudományos gondolkodás kialakulásá-

hoz, de az emberi lélekről való gondolatok ma is visszaköszönnek a pszichológiai és a hétköznapi gondolkodásban egyaránt.

A brit empirizmus a XVII. század elején bontakozott ki Angliában és Skóciában. John Locke az irányzat egyik legjelentősebb képviselője, aki mellett érvelt, hogy az ember születésekor nem hordoz semmilyen tudást, hanem mindenki tabula rasa indul. Az úgynevezett tisztalapra minden tudást, ismeretet a külvilágból eredő tapasztalat ír rá. Locke három folyamatot vizsgált, amivel az üreslap "feltöltődik": az észlelést, az asszociációt és az absztrakciót.

Az empirizmus igen erőteljes hatást gyakorolt a XX. század elején domináló pszichológiai nézőpontra, a behaviorizmusra, illetve a mai kognitív pszichológia bizonyos irányzataira.

A tudományos pszichológia megszületése

A XIX. században a természettudományok fejlődése és a pozitivizmus térhódítása nagymértékben hozzájárult a filozófiától függetlenné váló tudományos pszichológia kialakulásához. Ekkorra a különböző iskolák megfogalmazták a legfontosabb kérdéseket az emberi lélek természetére vonatkozóan. A természettudományok fejlődése lehetővé tette az egyszerűbb viselkedések magyarázatát, valamint megteremtette a precíz kísérletezés módszert-

nát.

Wilhelm Wundt a Lipcsei Egyetemen 1879-ben megalapította az első, kizárólag pszichológiai kutatással foglalkozó laboratóriumot. Európában ezt a dátumot tekintik a modern pszichológiai tudomány kezdetének.

Amiről az emberek beszélnek

Amint az a rövid történelmi áttekin-tésből is látszik, a pszichológia nagyon fiatal tudományág, a filozófiai irányzatokból nőtte ki magát. Jelen van a mindennapokban, sokat és mindenfélét beszélnek róla az emberek. A média valamint a bulvársajtó egyik közkedvelt témája.

Tévhitet, ellenérzéseket szeretnék eloszlatni, és bemutatni azt, hogy a pszichológus hús-vér ember. Elképzelhető, hogy ő ugyanolyan problémákkal küzd, hogy hasonló élethelyzetben van mint a kedves olvasó. Cikkemben felhasználom egy szakember véleményét, tapasztalatait, meglátásait, aki évek óta látássérültekkel, sportolókkal, valamint látó páciensekkel foglalkozik. Sokat olvastam az interneten a témáról annak érdekében, hogy komplex összefoglalót adjak arról a segítő szakmáról, ami átszövi életünket.

A pszichológus olyan szakember, aki az emberi viselkedés, gondolkodás és érzelmi működés ismereteiben szaktudással rendelkezik, a lelki problémák megoldásában próbál meg segíteni.

Empátiával, értő odafigyeléssel, érzelmi támogatással és elfogadással beszélgetéseket folytat a hozzá forduló emberekkel, hogy saját problémáikra, élethelyzeteikre megoldásokat, kiutat találjanak. A foglalkozások egyénileg és csoportosan történnek.

Interjúalanyom véleménye az, hogy a jó pszichológusnak saját önképével kell maradéktalanul tisztában lennie. Lehetőség szerint a páciens által elmondott élethelyzetet el kell tudnia különíteni a pszichológusnak saját helyzetétől, viszont tapasztalataira, szaktudására célszerű támaszkodnia a terápia során. Nem szabad, hogy a megélt saját tapasztalatok, benyomások, stig mák, általánosítások és közhelyek torzítsák az egyénről kialakított képet. Annak érdekében, hogy a segítő szakember megfeleljen az előzőekben említett elvárásoknak, jó esetben másik pszichológus segítségét veszi igénybe, valamint szupervizor mondhat számára megoldásokat ismertettet esetek alapján. A magára valamit is adó pszichológus munkája során egész életében tanul, úgynevezett saját önismereti tréningeket tart. Az objektivitásra törekszik, de azt vallja, hogy a szubjektivitás sem zárható ki teljes mértékben foglalkozásából.

Mesélt arról is, hogy hosszú évek teltek el, mire az úgynevezett pszichológusi identitása kialakult, mire valóban pszichológus lett. Megismerte önmagát, határait, valamint arra is rájött, hogy ő szakemberként kinek és miben

tud segíteni. Az egészséges éntudat, a kiegyensúlyozottság és az állandó figyelés mind-mind a pszichológus ismerve lehet.

A terápiás munkáról

Egy jó pszichológusi munka a test és a lélek összhangját egyaránt építi. A tanácsadás/terápia a kliens életében az egyensúly megteremtésére törekszik. Az önismeretről, az egészséges énkép kialakításáról és a személyiség fejlesztéséről szól.

Ahhoz, hogy egy terápiás helyzet jól működjön, elengedhetetlen az empátia, a kongruencia (hitelesség), a terápiát vezető szakember önismerete. Az empatikusság nem abban nyilvánul meg, hogy a pszichológus páciense érzéseivel azonosul, viszont el kell képzelnie azt, amiről beszél. A hiteles (kongruens) segítő minden esetben érzelmeit, gondolatait közli beszélgető társával. Meghatároz klienseivel célokat és kereteket, amelyeket betart. Irányító, moderátor szerepe van: felmér, ha kell kérdez, hallgat, kihangosítja a gondolatokat. Továbbá szembesít, rámutat a problémákra, keresi azok gyökereit, támogat, elfogad olyannak, amilyen vagy. Azzal segít, hogy irányt mutat, hogy az információ halmazból feltárja az összefüggéseket. Módszereivel felszínre hozhatja az emléktöredékeket, emóció-foszlányokat, a viselkedésünket befolyásoló hiedelmeket, gyermekkorunkban kialakult szokásainkat. Feltárja és oldja

a felszínre került, feldolgozott tartalmakat, és sikeres esetben helyét új működési struktúra váltja fel. Ennek következtében a jelen helyzet új megvilágításba kerül, az egyén képes lesz életében a változtatásokra, a torzításmentes, örömteli társas kapcsolatai megélésére.

Erre különböző módszerek és technikák léteznek, a pszichológus dönti el, hogy kinél mit alkalmaz terápiája során. Megemlíthetők a teljesség igénye nélkül: a kommunikációs technikák, a személyiségi tesztek, a megváltozott tudatállapotot felhasználó technikák (relaxáció, imagináció, meditációs technikák, hipnózis, stresszkezelési módszerek), az álomelemzés és a rajztesztek, stb.

Az első interjú - mit csinál ekkor a pszichológus?

A pszichológusi munka egyik legmeghatározóbb mozzanatának az úgynevezett első interjú helyzet tekinthető. Ekkor találkozik a szakember és a páciens először egymással. Ezen alkalommal általában egy hosszabb lélegzetű beszélgetés történik csupán, ahol a pszichológus megismeri páciensét. Az általam kérdezett szakember az interjút követően lejegyzeteli magának az emberről szerzett és megfogalmazott első benyomásait, érzelmeit, gondolatait, ami segítheti őt a diagnózis felállításában. Látássérültek esetében fokozott figyelmet fordít erre, mivel a pszicholó-

giában használt tesztek közül főként csak a kérdőíves személyiségtesztek alkalmazhatóak, bár annak felvétele szintén nagy körültekintést igényel. Már egy úgynevezett ceruzateszt is rengeteg kérdésből áll, kitöltése a látóknak is rendkívül időigényes. A kaliforniai kérdőív több száz kérdést tartalmaz, amelyeket a vak embernek fel kell olvasni. Nem mindegy, hogy ki, hogyan, milyen hangsúlyokkal olvassa a kérdéssort, továbbá felmerül a kitöltő személy problematikája is. A válaszadónak szorongást, kellemetlenséget jelenthet egy-egy intimebb, kényesebb, direkt kérdés megválaszolása az ismeretlen kitöltőnek, még akkor is, ha csak egy skálán kell megjelölni a választ. Ez nem véletlen, hiszen a külső elvárásoknak kisebb vagy nagyobb mértékben, de mindenki meg akar felelni.

Ahhoz, hogy a pszichológus jól mérje fel, megfelelően ítélje meg páciense problémáját, élethelyzetét, fontos, hogy kiegyensúlyozott életet éljen, hogy tisztában legyen saját önismeretével, énképével, határaival. Ő ugyanolyan hétköznapi ember, mint bármelyikünk, nem több és nem kevesebb. Talán annyiban más, hogy jobban figyel az emberekre, érzékenyebben reagál különböző szituációkra. Empátiával fordul bárkihez, aki segítséget igényel, azt nézi, hogy Te ki vagy.

Kovács Judit

Az audio-felirattal ellátott TV- és mozi-műsorok helyzetéről Európában

Az Ausztriai Vakok Szövetsége 2013-ban kérdőíves felmérést végzett, amiben a hangalámondásos műsorok és mozifilmek kérdését vizsgálta Európa-szerte. Erről Ollé Attila, az MVGYSZ nemzetközi referense készítette bőséges összefoglalót.

A műsorok és filmek hangalámondással történő ellátása a vakokat és látássérülteket segíthetné a szabadidő eltöltésében.

Ausztriában a közszolgálati televízió átlagosan 740 óra audio-feliratos programot sugároz. Sportesemények, filmek és élő műsorok egyaránt szerepelnek a kínálatban. Soknak tűnik a 740 óra, de ez valójában a teljes sugárzási idő nagyon kicsi hányadának felel csak meg. Ilyen eljárással mozifilm csupán 1-2 darab készült az országban.

Dániában a közszolgálati TV egyik csatornáján láthat az érdeklődő néhány hangalámondással ellátott szépirodalmi sorozatot. Mozifilmek gyakorlatilag egyáltalán nem szerepelnek a palettán, és megfelelő berendezéssel felszerelt létesítmények sincsenek. Ugyanakkor Dániában 900 000 dán koronányi (kb. 112 ezer euró) összeget különítettek el egy hároméves fejlesztésre, illetve egy 6-8 dán gyártású film audio-feliratozását elvégző teszt-projektre és Dánia különböző részein 4 mozinak a megfelelő audio-berendezésekkel való felszerelésére. A végrehajtás azonban egyelőre húzódik.

Az Egyesült Királyság toronymagasan vezet a hangalámondásos tartalmak előállításában. Ott törvényben előírányzott cél a programok 10 százalékának hangalámondásos elkészítése. Náluk a TV-csatornák mindegyike arra törekszik, hogy kiszolgálja nézőit.

Az Angliai Vakok Szövetsége kampányt folytatott annak érdekében, hogy 20 % le-

gyen a hangalámondással ellátott programokra vonatkozó törvényes előírás, amit végül is nem fogadtak el, azonban mégis a jelentősebb csatornák többségének értéke meghaladja a 20 %-ot, és ez nem kis eredmény! Általában a 20 %-os arány továbbemelkedése várható. Megjegyzendő, hogy sajnos egy-két csatorna esetében kis mértékben csökkent a hangalámondásos programok aránya.

A most induló kampány célja az, hogy választható filmeket sugárzó "on demand" televíziókkal szemben is legyen a hangalámondásos filmek arányára vonatkozó törvényes előírás, melyeknél az Egyesült Királyságban - néhány kivételtől eltekintve - szinte egyáltalán nincs audio-feliratozás. A 168 (35 %) angol nyelven bemutatott film közül a 118 (72 %) legnépszerűbb film audio-feliratozással készült. A listavezető 10 filmből általában 8-10-nek van hangalámondásos verziója.

Az Egyesült Királyságban az Odeon, a Vue, a Cineworld mozhálózat rendelkezik a legtöbb, hangalámondásos funkcióval ellátott vetítővel Anglia-szerte. Egy-egy mozin belül gyakran 2-3 vetítő alkalmas az audio-felirat vetítésére, hiszen a digitális filmszínházakban nincs szükség semmi különleges berendezésre ehhez, mert az audio-feliratos sáv ugyanazon a hordozón van, csak egy külön sávon. Mindössze egy infravörös rendszerre és fejhallgatókra van szükség, mivel a hangalámondás az infravörös rendszeren keresztül jut el a fejhallgatóba. A fenti 3 hálózaton kívül a többi hálózat, az Empire, a Picture House, az Apollo és a Showcase Cinemas viszonylag kisebbek, így csak néhány akadálymentessé tett vetítőt engedhetnek meg maguknak. Lehetnek még egyéb független, audio-feliratos filmek vetítésére alkal-

mas mozik is, azokra vonatkozó adatok azonban nem állnak rendelkezésre.

A filmszakmán belül folytak viták arról, hogy különböző hangalámondásos audio-sávok szükségesek-e az Egyesült Királyság, az USA és az ausztrál régiók esetében. Néhány forgalmazó végül úgy döntött, hogy az angliai, amerikai és ausztrál nézők számára ugyanaz a hangalámondásos sáv készüljön, ami által szabványosodik az audio-felirat készítésének folyamata és feltételei mind a mozifilmek, mind a DVD-k esetében. Az egyetlen terület és ország, amely az Egyesült Királyság előtt jár az akadálymentes DVD-k terén, az Ausztrália. Ők elérték azt, hogy minden kiadásra kerülő DVD akadálymentesítve jelenik meg, és még sok független filmproducert is sikerült meggyőzniük, hogy az általuk gyártott filmeket lássák el audio-feliratozással, ami Angliában nem történt meg.

Észtországban Ciprushoz hasonlóan a TV-csatornákon nincs audio-feliratozás. Ugyanakkor, az idei évtől kezdve az ÉszTV két közszolgálati csatornája nyújt audio-feliratozási szolgáltatást, ami annyit tesz, hogy az audio-feliratozást beszédszintetizátor olvassa fel. A mozifilmek audio-feliratozásával kapcsolatban annyi mondható el, hogy néhány filmnek elkészült már a hangalámondásos verziója, ezek általában speciális project keretében készültek el és filmfesztiválokon kerültek bemutatásra. Tehát, az első lépések már megtörténtek, azonban Észtországban a mindennapokban nem elérhetőek audio-feliratozással ellátott mozifilmek.

Finnországban mind a közszolgálati, mind a privát TV-k kötelesek (szintetikus hanggal működő) audio-feliratozott programokat sugározni, ami országszerte megfelelően működik. A rendszerbe rövidesen bevonják a hírműsorokat is (ahol a képernyőn megjelenő feliratot, általában az idegen nyelvű szövegfordítását beszédszintetizátor olvassa fel). Az utóbbi rendszer széles kör-

ben elterjedt Finnországban.

Franciaországban az audio-feliratozás költségeit állami támogatásból fedezik. Minden gyártott film esetében az audio-feliratozás költségeinek 50 százalékát megtérítik, amennyiben a hangalámondás az utómunkálatok során elkészül. Minden, 2,5 %-nál magasabb piaci részesedéssel bíró TV-nek hetente egyszer kötelező audio-feliratozással ellátott programot sugározni. Mivel kb. 10 csatornáról beszélünk, ez azt jelenti, hogy összességében nézve minden héten az adásidő majdnem 10 %-ában egyik vagy másik csatornán lehetőség van audio-feliratozással ellátott műsor fogására. Problémát jelent az, hogy a francia piacon jelenleg egyetlen olyan TV kapható, melynek menüjében önállóan, segítség nélkül tudnak navigálni a látássérültek. Arról is nehezen tájékozódhatnak az érintettek, hogy melyik csatornán mikor vannak a hangalámondásos közvetítések.

A Hollandiai Vakok Szövetsége erőfeszítéseinek eredményeképpen jelenleg 13 olyan csatorna létezik, melyek sugároznak audio-felirattal ellátott műsorokat. Nem az összes program ilyen, de arányuk jónak mondható. Az audio-felirat kihasználását lehetővé tevő eszközök költségeit (set-top box, webbox) látássérültek számára a társadalombiztosítás fedezi. A hollandiai mozikban csupán 4-5 elkészült alkotás került bemutatásra. Ennek egyik oka az, hogy nagyon kevés holland nyelvű filmet forgatnak. A legtöbb filmet a filmházakban idegen nyelven, holland feliratozással vetítik.

Horvátországban az NN 017/2001 számú, a Horvát közszolgálati rádió-televízióra vonatkozó törvény a TV-programoknak a vakok és siketek számára történő fokozatos akadálymentessé tételét írja elő, de eddig nagyon kevés előrelépés történt ez ügyben. Jelenleg a TV nem sugároz audio-feliratot. Ami a filmeket, beleértve a mozifilmeket illeti, civil szervezetek projectjei keretében néhánynak megtörtént az audio-felira-

tozása, a filmszínházakban azonban nincs hangalámondásos vetítés.

Németországban a Német Filmtörvény (German Films Act=FFG) úgy módosult, hogy minden olyan filmnek, melynek készítését a Szövetségi Film Bizottság támogatta, az audio-feliratos változatát is el kell készíteni. A törvény 2014. január 1-jétől lép életbe, finanszírozási szabályait pedig a változásoknak megfelelően módosították. Reálisnak tűnnek azok a remények, melyek szerint már 2014-ben bemutatják az első, audio-feliratos változattal készült filmet.

Nagyon sok moziban továbbra sincsenek meg az audio-feliratos filmek bemutatásához szükséges berendezések. Több fejlesztés is történt, ilyen például a "Greta" nevű okostelefon-alkalmazás, amellyel előre letölthető, a film nézésekor pedig lejátszható az audio-felirat. Bár az alkalmazás futtatásához nincs szükség helyi számítógépes hálózatra /LAN/, a Greta tesztelése még mindig folyik.

2013 óta a vakok és gyengénlátók által fizetendő rádió-előfizetői díjat arra használják fel, hogy még több audio-feliratos film és program készüljön. A közszolgálati adók által fenntartott média-könyvtárak hangalámondásos filmjeinek és dokumentumfilmjeinek száma jelentősen megnőtt. A 2014. évi labdarugó világbajnokság selejtező-mérkőzései alatt folytatott első sikeres tesztek eredményeképpen a vak és gyengénlátó foci-szurkolók is élvezhetik majd a TV-közvetítéseket egy, az audio-felirat sugárzására használt rádiós frekvenciának köszönhetően.

Annak ellenére, hogy jelentősen nőtt az audio-felirattal sugárzott programok száma, még mindig nincs egy rögzített, a közszolgálati adók számára megállapított kvóta. Csak a hagyományos filmfeliratozással ellátott programok arányára létezik előírás. A magántulajdonban lévő csatornák nem készítik audio-felirattal ellátott programokat, és a meglévő és elérhető audio-feliratokat sem

sugározzák.

Olaszországban elhanyagolható az audio-feliratozással ellátott programok aránya. Nincsenek az ilyen anyagok összmennyiségére vonatkozó adatok, de nagyon kevés (kevesebb, mint 1 %)! Ezt a szolgáltatást a közszolgálati Rai Televízió biztosítja, (ide értve a szolgáltatás működtetésével járó költségeket) egy, a Gazdasági-Fejlesztési Minisztériummal kötött szerződése alapján. A minisztériumi rendelet előírja az audio-felirattal ellátott műsorok számának folyamatos növelését, viszont erre vonatkozó megvalósítási tervvel nem rendelkezik. Az audio-felirat hallgatható rádióprogramon keresztül.

Az Olasz Vakok Szövetsége hivatalos formában is csalódottságának adott hangot az audio-feliratozás helyzete miatt. Az audio-feliratozott mozifilmek vetítése nem mindennapos gyakorlat Olaszországban. Ugyanakkor vannak szórványos kezdeményezések, például filmfesztiválok alkalmával, amikor az audio-feliratozás fejhallgatón, sőt akár speciális alkalmazások, mint például a MovieReading segítségével jut el a hallgatókhoz/nézőkhöz.

Portugáliában 2003 óta létezik audio-feliratozás. Az egyik közszolgálati adó az egyik középhullámú csatornáját használta a kiválasztott programok hangalámondásának sugárzásához. Az adott rádiócsatorna az audio-feliratot, valamint a film eredeti hanganyagát is megkapta. A TV és a rádió párhuzamosan közvetített, viszont a rádióban az audio-felirat hangja csak lényegesen később volt hallható. Portugáliában törvényi szinten 2008 óta foglalkoznak a kérdéssel. Nem értek el eredményeket, amit a magántulajdonban lévő televíziós csatornák azzal magyaráztak, hogy az audio-feliratos programok sugárzásához nem adták a műszaki feltételek, mivel nem történt meg az átállítás a földi sugárzású digitális rendszerre. A Portugál Vakok Szövetsége lobbitevékenységének

eredményeként a közszolgálati adónak 2009 óta hetente legalább egy órás audio-feliratozással ellátott műsora van, amelyek elsősorban szépirodalmi filmek.

2012-től kötelezővé tették a földi sugárzású, digitális televíziózást. Így az audio-felirattal ellátott programokhoz nincs szükség az egyéb TV-programoktól eltérő platformra. A privát csatornák azt hangsúlyozták, hogy nincs pénz arra, hogy audio-feliratos műsorokat készítsenek, ezért ellenzik a legalább másfél óra audio-feliratos programok sugárzását. Problémát jelent számukra továbbá, hogy a portugál közszolgálati adó az Európai Műsorszolgáltatók Szövetségének szabványát követi, mely szerint az audio-feliratot egy külön audio csatornán kell sugározni annak érdekében, hogy a vevő igény esetén azt összekeverhesse az eredeti hanganyaggal. Az országban árusított készülékek nem kompatibilisek az előbb említett szabvánnyal. Az említett készülékek akadálymentes menürendszerrel sem rendelkeznek.

Az audio-felirat egy, a hozzáférhető TV-s tartalmakra vonatkozóan lehetséges, kötelező cselekvési terv részét képezi, és ez, ha minden jól megy, 2014 elejétől válik kötelezővé. Az audio-feliratozás a közszolgáltatók kötelezettségei közé tartozik, ami azt jelenti, hogy állami támogatást kapnak ehhez. Az említett cselekvési terv azt is leszögezi, hogy a köztvé audio-feliratos tartalmat sugároz és gyárt privát TV-csatornák számára, az azonban nem világos, hogy ezek a csatornák egyáltalán hajlandóak lesznek-e fizetni ezért a szolgáltatásért.

Svédországban főként a TV-programok között nagyon ritka az olyan, amely audio-feliratozással van ellátva, és a hangalámondás gyakran csak az adással egy időben, interneten keresztül érhető el. A svédországi mozikban jelenleg nem vetítenek audio-feliratos filmeket. Egy, az állam által finanszírozott innovációs projekt keretében kialakítottak egy megoldást az audio-feliratok hallgat-

hatóvá tételére, azonban ezt még egyetlen moziban sem üzemelték be. Ugyanakkor léteznek a mozikban audio-feliratos programok, de csak bizonyos helyeken, a hangalámondás pedig élőben (szinkrontolmácsolás-szerűen) történik.

Szlovákiában a Műsorszórásról és újraszugárzásról szóló törvény értelmében a közszolgálati televíziók műsoraiknak 20 százalékát kötelesek audio-feliratozással ellátni. A valóságban a privát TV-k közül egyedül a TV Markza teljesíti ezt a kvótát, a többi adón eddig csak "házon belül folytattak tesztek". Szlovákiában a filmekhez utólag készítették el az audio-feliratokat, amelyek a Devin nevű privát rádiócsatornán hallhatóak. A mozikban egyáltalán nincs audio-feliratozással megtekinthető film.

Szlovéniában a közszolgálati TV-k 10 évvel ezelőtt France Prešeren költő 3 drámáját látták el audio-felirattal, majd néhány év szünetet követően 2011-ben két-három hangalámondás elkészítésével ismét megindult az audio-feliratozás gyártása. A költségeket teljes egészében a Szlovén Rádió és Televízió (RTV Slovenia) fedezi. Sajnos kevesen foglalkoznak audio-feliratok készítésével, ennek következtében csak 1-2 műsor készülhet el. Szlovénia célul tűzte ki, hogy havonta gyárt audio-feliratos műsorokat.

A ciprusiaknál, a görögöknél és a litvánoknál gyakorlatilag nem beszélhetünk audio-feliratozásról.

Egyértelműen kitűnik, hogy amíg Angliában szép eredményeket értek el (gyakorlatilag 20 % felett van az audio-felirattal ellátott műsorok aránya!), addig a többi országban jóformán nem is lehet beszélni hangalámondásos programokról. Sajnos hazánkban sem jobb a helyzet, csupán néhány film narrált változata kapható.

*Kovács Judit
(Ollé Attila nemzetközi referens
összefoglalója alapján)*

"Daloljon a zongora a kezed alatt!"

(70 éves Németh Tamás zongoraművész)

Németh Tamással egy hideg, téli napon, január 24-én találkoztam. Az ajtajában meleg zongoraszó, benn a lakásban pedig kedvesség és szeretet fogadott. A zongoraművész és zenetanár helyel és teával kínált, növelve ezzel komfortérzetemet. Arról is biztosított, hogy felkészült a beszélgetésre, így nekem csak annyi volt a dolgom, hogy kérdezzek, válaszait hallgassam és kielégítsem kíváncsiságomat. A következő sorokban Németh Tamás életpályáját, gondolatait ismerheti meg az olvasó.

"A zenészlét nekem mindig örömet jelentett. Néhány akkord megszólaltatásától úgy éreztem, melegség tölti be a világot körülöttem. A muzsika tanulása kiemelt a masszából. Szeretet, elismerés, megbecsülés vett körül. Tanáraim kialakították bennem azt a tudatot, hogy "Egy Németh Tamás ne legyen szürke!"."

Gyermekkor, játék a hangokkal a családi fészekben

"Gyerekkoromban kiderült, hogy a zene nagyon közel áll hozzám. Kis játékszongorán, szájharmonikán, furlán, xilofonon kerestem ki a dalokat.

Édesanyám szívesen énekelt, a rádióban sok zenét hallgattam." - idézte fel első zenei élményeit, amit átélt a szülői házban.

Baján született 1944-ben. Látását másfél éves korában veszítette el egy baleset után sikeres szürkehályogműtét következtében. Szerető, gondoskodó családban nevelkedett, szülei mindenben segítettek őt. Édesapja jónevű szabómeister volt. Őszinte elismeréssel mesélt boldog bajai életéről, gyermekkoráról. Azt hangsúlyozta, hogy a családi háttér, a szülői ház meghatározó az életút alakulásában. "Az esztétikai érzéket édesapámtól, a zenei adottságokat pedig édesanyámtól örököltem." - tette hozzá a művész. Négy-hat évesen csak gyermeki kíváncsiságát elégítette ki a hangszereken, a látás hiányát muzsikával pótolta.

A tehetség ajándék, élni kell vele!

"Úgy kezdődött, hogy háromszor annyi darabot tanultam meg mint a többiek."

A kisfiú, Németh Tamás nyolc évesen ült először zongorához a Vakok Általános Iskolájában (akkor Vakok Országos Nevelő- és Tanintézete). Tehetségét

Zichó József hamar felismerte, ezért szüleit is arra bízta, hogy számára zongorát vásároljanak. Iskolai ünnepeken és ifjúsági versenyeken bontogatta szárnyait. Számára feledhetetlen az a tizenegy év, amelyet az iskola falai között töltött el. Tanárainak köszönhetően megérezte a tanulás jó ízét, a zenei tevékenység örömét. A kóruséneklés, a négykezes és a zenekari játék mind örömmel töltötték el. Zichó József arra tanította, hogy csak akkor válhat jó zenész belőle, ha mindent a gyakorlásnak rendel alá.

Az áldozatos munka eredményeként tizenhat évesen felvételt nyert a Bartók Béla Zeneművészeti Szakiskola és Gimnáziumba. A Vakok Általános Iskolájának tanáraitól ajándékba kapta a zenetanulás lehetőségét, az első lépéseket, amelyek elindították őt a muzsikustól rögös útjain.

Vakok között unikum, a látóknál csak egy a sok közül

A fiatal Németh Tamás Budapesten, a konzervatóriumban látó gyerekekkel együtt folytatta zenei tanulmányait. Kollégiumi elhelyezést a Vakok Állami Intézetében kapott. Előnye származott ebből, hiszen zongoragyakorló-termet tartottak fenn számára az intézetben. Ennek ellenére úgy érezte, hogy izolálódott, kimaradt a pezsgő zenei vérkeringésből, nem követhette figyelemmel társait. "A vakok között unikum vol-

tam, mint zenész, de a látók között versenytárs lehettem volna." - összegezte érzéseit.

További nehézséget jelentett számára, hogy vajon ki vállalja el a "vak fiú" tanítását. A plusz munkával járó feladatot Váczi Gyula zongoraművész látta el négy éven át. Az ifjú tehetség szép emlékeket őriz középiskolai éveiről: "Osztálytársaim szeretettel fogadtak be, elismeréssel voltak irántam. Kölcsonösen segítettük egymást a zenei tárgyakban is. Rendszeres hangversenylátogató lettem. Ötödik évben Kertész Lajos művész-tanár vette át képzésemet, és sikerrel készítette fel a Zeneakadémiára. Keze alól több látásérült diák jutott felsőfokú intézménybe: Rédei József, Kassai István és Varró Attila. Szakiskolai tanulmányaimat kitűnő eredménnyel zártam."

"Daloljon a zongora a kezéd alatt!"

A sikeres felvételt követően Németh Tamás 1965-től a zeneakadémisták életét élte. Mestere, a sorstárs Ungár Imre, nemzetközi hírű Chopin-játékos, Kossuth- és Liszt-díjas zongoraművész lett. "Megtisztelő volt számomra, amikor 1965-ben felvett osztályába. Ő volt a Zeneakadémián az egyetlen vak tanár. Odaadó figyelemmel és szeretettel segítette fejlődésemet. Gazdag kottatárából Braille-írású művekkel látott el. Kiváló érzékkel válogatta számomra a "testreszabott" zeneműveket. Az évek

alatt bensőséges, családi kapcsolat alakult ki a tanár úrral. Jómagam meseterem példája és buzdítása hatására választottam a tanári hivatás mellé a pódiumot is. Ő tanácsolta a zenei versenyeken való részvételt. Kedvenc mondanása volt: "Daloljon a zongora a kezéd alatt!"

(Szubjektív megemlékezés Ungár Imréről - Parlando, 2012.

<http://www.parlando.hu/2012/2012-5/Ungar-Nemeth.htm>)

A zenei pálya kezdete

A zongoraművész országos ismertségét az 1970-es évek elején alapozta meg. A Magyar Rádió Országos Beethoven Zongoraversenyén hatodik helyezést ért el, de kiválóan szerepelt a varsói Nemzetközi Chopin-versenyen is. A megmérettetéseket rádiófelvételek követték, majd 1972-ben a bécsi Zenebarátok versenyén negyedik díjat nyert. Évtizedekig koncertezett országszerte és külföldön. A pódium rendkívül fontos volt számára, mert az biztosította zenei és lelki fejlődését.

Alma materből alma materbe

A Vakok Iskolájában 1969-től tizenkét évig tanított. Örömmel tért vissza az alma materbe. Nagy türelemmel és szeretettel oktatta a látássérült növendékeket. Ezt követően a Zuglói Állami Zeneiskolában, majd a Bartók Béla Ze-

neművészeti Szakközépiskolában dolgozott. Az utóbb említett intézmény utolsó munkahelye volt, ahol csaknem negyed évszázadig tevékenykedett. Úgy érzi, hogy a középfokú intézményben szerezte a legtöbb szakmai tapasztalatot, mivel kitűnő diákok és pezsgő zenei élet vette körül. A tanár úr e falakat tekintette második alma materének.

"Említene néhányat kedves tanítványai közül?"

"Szívesen. Lakatos Tamás zenetanár, Márkus Norbert jazz-zongoraművész, dr. Horváth Balázs zeneszerző és a legkiemelkedőbb: Érdi Tamás zongoraművész. Ők érték el a legnagyobb eredményeket."

Közélet

Németh Tamás az MGVOSZ életéből szintén oroszánrészt vállalt. 1960 óta aktív tagja a szervezetnek, ünnepi eseményeken, rendezvényeken évtizedeken át szerepelt, a Zenei Szakosztály elnökségi tagja volt, 30 éven át országos küldöttként tevékenykedett. Öt évig szerkesztette a Vakok Világa című folyóirat "Színes hírek" rovatát, emellett rendszeresen írt zenei eseményekről, muzsikuskollégáiról, jelentős tanárról. A Szembetegek Országos Egyesületének is ellátta elnökségi tisztét, 1995-ben pedig életre hívta a látássérült diákok zenei versenyét.

Ungária Zongoranégyes

"Most az Ungária Zongoranégyes következik, 4 ember, 8 kézzel, 40 ujjal fog zongorázni." - idézett fel Németh Tamás az Ungária Zongoranégyes koncertpillanatai közül egyet.

Az együttes ötlete az országos hírű Homérosz Kórus próbáin született meg Németh Tamás fejében. Célja az volt, hogy zenetanár társaival együtt muzsikálhassanak a pódiumon. Tizennyolc éven át koncerteztek országszerte és külföldön is. Farkas Mátyás, Lakatos Tamás, Magyar Csaba és a művészeti vezető, Németh Tamás áldozatos és örömteli munkával terjesztették a látássérültek zenei kultúrájának hírnevét.

"Először Liszt Ferenc Rákóczi-indulóját játszottuk el egy nemzetközi gálaesten." A közös tevékenység és barátság átsegítette őket a darabok átírásának gondjain, a szervezéssel és a rendszeres próbákkal járó feladatok nehézségein.

Repertoárjuk közel 140 percnyi műsora hozzávetőleg 25-30 műsorszámot ölel fel. Több, mint száz fellépést valamint rádió- és televízió-szerepléseket tudhatnak magukénak. 1998-ban az MGVYOSZ fennállásának 80. évfordulójának tiszteletére 60 perces műsoros kazettát adtak ki a Magyar Rádió gondozásában. 2005-ben Japánba is eljutottak. Az egyedülálló formáció valamennyiük büszkesége.

"A zongoranégyes mellett más hang-

szeresekkel is szívesen kamaráztam." Németh Tamás életének csúcsát jelentette az együttjáték Perényi Miklós gordonkaművésszel a Zeneakadémia nagytermében 2003-ban, melyet több közös koncert követett.

A zongoraművész, tanárember, nyugalmazott kora ellenére most is nagyon aktív életet él. Felesége, Berta Edina zenei- és lelki társa, így mindennap a muzsika játssza a főszerepet életében. Ők ketten Összhang Zongoraduó néven alkotnak négykezes párost.

"Egy vak ember ugyanúgy élhet teljes életet, mint egy látó, ha a saját lehetőségein belül próbál mindent elérni." - nyilatkozta 2011-ben Györffy Árpád újságírónak egy balatonfüredi koncerten, ahol feleségével együtt lépett pódiumra. (Györffy Árpád: Németh Tamás vakon is harmóniában él a világgal című cikke 2011 októberében jelent meg. A teljes cikk az alábbi linken olvasható: <http://veol.hu/cimlapon/a-fulevel-hallja-a-latnivalokat-1307892>)

Németh Tamás emberségével, életerejével példát ad családjának, leányainak és unokáinak, közönségének és a vak embereknek. Azt vallja, hogy mindenki a megfelelő helyen, a megfelelő időben aknázza ki a lehetőségeit. Arra kell törekedni, hogy adjunk másoknak, mert aki ad, az kap is.

Boldogságot, lendületet, szeretetet és sok szép zenélést kívánok!

Kovács Judit

Olvasósarok

Paivi Nenonen

látássérült finn költő tollából ismerhet meg két verset az olvasó.

A gyertyák napja

A gyertyák napja, ahogy kialszik, az este gyertyája az ablakban áll,
 És várakozik rám az éjjel gyertyája, amíg magamnak kávét készítek.
 Ezen az ünnepnapi éjszakán, ünnepélyesen csak egyetlen egyet fogok,
 Egy fejezetet befejezni reggelig, hogy megőrizsem azt a benyomást.
 Az ablak képernyőjén megpillantom a régi gyertyákat mind, mind,
 Még jóval azelőtt, hogy aludni térnék, valamennyit elfújom lassan,
 És én magam is, hasonlóképen a sápadt gyertyákhoz az éjszakában,
 Várom, hogy valaki elfújjon engem, vagy kioltom a lángot, magam.
 Természetesen, majd valamikor, de nem ez idő tájt, én is elégek, ám
 Sokszor úgy tetszik nekem, hogy hajnalig az már, aligha sikerülhet,
 Hogy a viaszom ne is csöpögjön, bennem a gyertya szíve sajátomként
 Nyilall, de rövid a kanóc, így van miéértje, hogy abbahagyja az égést.

2006. 11. 15.

*

A Múza elragad, valahányszor

A Múza elragad, valahányszor
 Jéghegybe dermed a mondat,
 S a kezeket a szoknyáról lerázva
 Visszatér a kötelességéhez ő is,
 Íme egy követ hoz magával, ami
 Meghatározó a csendéletben, hiszen
 Számára semmihez sem kell sietség -
 A Múza a csöndet építi bennem -

2008. 10. 18.

(a verseket Anna Banshchikova orosz átültetése nyomán fordította Gaál Áron)

Ókori táplálkozás

(1. rész)

Időben nagyot lépünk előre, amikor a gasztronómia történetében az ókori birodalmak étkezési kultúráját tekintjük át. Európa lassan átveszi és átformálja a keleti civilizáció eredményeit. A gabonatermesztés kétségtelenül Ázsiából terjedt Európába. Az árpa őse Afganisztánban, Perzsiában élt, a mai búza elődjét Mezopotámiában termesztették. A Tigris-Eufrátesz közének legrégebbi ismert civilizációja már háziállatként tenyésztette a juhot, amikor európai elődeink a háziásítást még meg sem kezdték. A Tigris-Eufrátesz közének legősibb ismert városa, Ur maradványai között agyag-, réz-, cserépedényeket, ivócsészéket találtak. Egy földalatti szentélyből állati csontok, árpaszemek kerültek a felszínre, a hajdani áldozati lakoma maradványai. Ur városában emeletes házak voltak vízvezetékekkel, fürdőhelyekkel, belső udvarral. Mai táplálkozásunk egyik bölcsője India. Jóval a mi történelmünk előtt termesztették a rizst, az árpát, a búzát, a datolyát. A földjeiket öntözték is már. Háziállatuk volt a juh, a bivaly, az elefánt, a csirke, később a teve és a ló is. Babilonból, a Kr. e. 2400-ból származó ékírásos szöveg felsorolja a halakat, a húsféléket, a datolyát, a gabonával teli bőrzsákokot, a sörrrel teli cserépkancsó-

kat.

Az asszírok az ókor másik nagy metropolisát, Ninivét, Babilon vetélytársát hozták létre. A hódításokra törekvő kereskedő nép nem törődik annyit a földműveléssel, de nagy húsevők, borivók lévén jeleskedtek az állattenyésztés és a szőlőművelés területén. A domborműveken, amelyeket Ninive romjai között tártak fel a régészek, gyakori motívum a lakoma. A perzsa konyha gazdagságát a fejlett mezőgazdaságának köszönhette, öntözés nélkül megtermelt a gabona, a szőlő és a különféle gyümölcsök. Valószínű, hogy Perzsiában alakultak ki az étkezéssel kapcsolatos kezdeti "etikett-szabályok", amelyek a görög-római világon át jutottak el Európába. Egyes római írók a perzsa udvar óriási lakomáiról, elképesztő gazdagságáról, lenyűgöző pompáiról írnak. Említik a gasztronómia fejlettségét és sokféle ételeit.

Az egyiptomi táplálkozás fő forrása már az ősi időkben a Nílus volt. Megújuló áradásai, sűrű fekete iszapja tette termékennyé az egyiptomi földeket. Ennek a folyónak köszönhető az itt kialakult civilizáció. A folyószéleken, mocsarakban vadon termő lótusz magvát megszáritva, lisztet, pépet készítettek belőle. A papyrusznád alsó szárrészét

kifőzték vízben, ahogy ma a spárgát készítik. Halakat, vízi madarakat is bőven szolgáltatott a Nílus. Kölest, árpát, búzát is termesztettek. A szegényebb néprétegek a gabonából készült lepényhez, kovással kelesztett kenyérhez sült halat, hagymát, datolyát ettek. Beszámolnak arról is a feljegyzések, hogy a Kheopsz-piramis építésén dolgozó rab-szolgák vöröshagymát, fokhagymát, petrezselymet kaptak táplálékkul. A jobb módú egyiptomiak étrendje természetesen gazdagabb volt. Készítettek lótuszgyökeret, a lótuszmagból emésztést serkentő salátát, zsenge papiruszhajtást. A baromfifélék közül a gyöngytyúk, a galamb és a kacsza húsa volt kedvelt, de ettek foglyot, fürjet is. Fogyasztották a juh, a ló, a teve és a szamár húsát, de tenyésztettek szarvasmarhát is. Az egyiptomiak étkezésére vonatkozóan sok ismeretünk a feltárt sírokból származik. A száraz, sivatagi levegő megőrizte a mindennapi életet ábrázoló festményeket, edényeket, az elhunyt háznépét megszemélyesítő festett agyagfigurákat, urnákat. Jól kivehetők egyes domborműveken az étkezés fogásai: kacsza, liba, kenyér, boros korsó és két, virággal teli váza. Ugyancsak érdekes dokumentumokat őrzött meg Kha thébai főépítész és felesége, Mirit sírkamrája.

A hosszú útra sokféle cipót, vaját, nyers és szárított húsokat, baromfit, sózott halat, fokhagymát, zöldségfélét, olajjal, borral, tejjel töltött amforákat, lekvárral töltött fazekakat, mazsolát, datolyát készítettek, de poharak, tányérok és egy teljes konyhai fel-

szerelem is ott volt. Általánosan elterjedt volt Egyiptomban a borfogyasztás. Az érett szőlőt lapos kézikosarakba szedik, kádakban tapossák. A mustot belülről gyantával bevont amforákba öntötték.

Hasonlóan ősi eredetű a sör készítése. A Kr. előtti III. évezredben már számos serfőző működött, védnökük Ozirisz isten volt, neki tulajdonították a sör felfedezését. Készítettek világos és barna, valamint különböző módon fűszerezett söröket is. Szokratész jegyezte fel, milyen arany és bíbordrapériákkal díszített teremben fogadta Kleopát-ra Antoniust és barátait. Aranyból készített, drágakövekkel kivert serlegekbe öntötték a borokat, és amikor a rómaiak megcsodálták a vagyont érő serlegeket, mosolyogva intett, hogy nekik ajándékozza.

Keletről iparcikkeket, illatszereket, búzát, fűszereket, bort és sok különlegességet szállítottak az egyiptomi, föníciai, görög, római hajósok görög földre, illetve Itáliába. Hosszú évezredek keleti öröksége - konyhaművészete is - egy újfajta ízlésvilágba, Európába került át, megszületett a görög, majd a római gasztronómia. A görög kultúráról, eszményekről, társaséletről, de ételekről és étkezésről is sokat elárulnak a homéroszi eposzok. Homérosz a görög nép legendás híré költője kb. Kr. e. 1000 évvel született. Az ő általa rajzolt világképből kiderült, hogy az étkezés milyen fontos jelensége volt a görög társadalmi életnek. Tény, hogy már az ókori görög világban találkozunk a vendégjog, a vendégbarátság fogalmával. Minden

nép, mely eljutott a civilizáció kezdeti fokára, szükségesnek tartotta, hogy idegenben, ismeretlen környezetbe kerülve fedelet, ételmet, védelmet kapjon. Arra is rájöttek, hogy ezeket az előnyöket csak a kölcsönösség alapján lehet biztosítani. Tudjuk, hogy a legbecsültebb eledel a marhahús volt, amelyet csak sütvé készítettek, de juh-, kecske-, sertéshúst, baromfit, halat és egyéb tengeri állatokat is fogyasztottak. A napi étkezésben fontos szerepük volt a gyümölcsöknek, a salátáknak, a zöldségféléknek. Kedvelték a káposztát, zöldbabot, spárgát, endíviát, sok vöröshagymát, fokhagymát is fogyasztottak. A sokféle saláta fogyasztása a mediterrán népekre mindig jellemző volt. Ismerték az almát, hamuban sütvé ették meg a birsalmát. A legjellegzetesebb gyümölcsük a füge, amit frissen, aszalva, sütvé fogyasztottak, de tésztákba, kenyérbe is gyúrták ízesítőnek. Ritkaságzámba ment és csak orvosságnak használták a citromot. Termesztettek tököt, uborkát, változatos készítési módjait ismerték a gombáknak. A káposztából a mi korhelylevesükhöz hasonlólt főztek. A kovász nélküli pogácsát szívesen ropogtatták mindenkor. Hetvenkét féle különböző kenyér került ki a görög pékek kemencéiből. A mediterrán ember ma is édesszájú, a tészták, a desszertek terén is úttörők lehetnek a görögök. Édesítőszerként főleg mézet és édes gyümölcsöt használtak, a nádcukor ritka és drága orvosságnak számított, csak kivételes esetben kerülhetett a szakácsok kezébe. A fűszerek használata terén valószínű túlszárnyal-

ták az utókort (pl. szezám, kömény, ánizs, kapor, koriander, menta, zsálya, majoránna, ruta, mazsola, ecet, méz, bors és egyéb fűszerek sokaságát is használták). Legkedveltebb zsiradékuk az olívaolaj volt. A reggelihez és az ebédhez nem hívtak vendéget. A legtöbb görög reggelire csak kenyeret és bort fogyasztott. Az ebéd sajt, szőlő vagy egyéb gyümölcs, bor esetleg édes tészta volt. A vacsora bőséges, kiadós lehetett. A hellén korban a szakácsmesterséget művészetként tisztelték. A főzés magasztos ténykedésnek számított.

A szakácsnak nemegyszer vallási feladatot is el kellett látnia. A homéroszi korra jellemző egyszerűség véget ért, a keletről jött új szokások kiszorították a régieket.

Korabeli levélből ismerjük egy gazdag és előkelő macedóniai polgár vendégeinek felszolgált ételek sorát, mely a mai szemmel nézve hihetetlenül sokféle: sült tyúk, sült kacska, galambpástétom, libasült és saláták. Ezt követte egy hatalmas ezüst tálon szarvas, nyúlhús, fogolyhús, baromfiak és kenyerek. Spártában a kemény és egyszerű életmód, a közös étkezés kötelező volt. A közös konyhához egy bizonyos pénzösszeggel, meghatározott mennyiségű liszttel, sajttal, borral és más alapanyagokkal járult hozzá mindenki. Egy asztalnál tizenöten ültek a közös ebédlőben, mindenki ugyanazt az ételt fogyasztotta. Leggyakrabban egytálételt, a híres "spártai feketelevest" ették, melynek receptje nem maradt fenn az utókor számára. Azt azonban feljegyezték, hogy étkezés előtt kemény

edzéseket tartottak a tornacsarnokokban, utána hideg vizű folyókban úsztak, így nem meglepő, hogy ezt követően ízlett a feketeleves az éhes ifjagnak. Hippokrates már a diétáról is ír, azaz a helyes étrendről, amely nem annyira a

betegek gyógyítására, mint inkább az egészség megtartására irányult.

A következő számban az ókori Róma táplálkozásáról olvashat!

Programajánló

"Tükörben a vers, tükörben a költő"

A VGYHE keretében működő Horizont Kultúrcsoport a Költészet Napja tiszteletére 2014. április 12-én 10 órai kezdettel versmondó versenyt hirdet. A rendezvényt a Vakok Általános Iskolája épületének Nádor Termében tartjuk (1146 Budapest, Ajtósi Dürer sor 39.).

Jelentkezési feltételek:

- minden 14. életévét betöltött sorstárs és szimpatizáns részt vehet a versenyen.

- indulni két kötelező költő: Weöres Sándor valamint Határ Győző (1914-2006) egy-egy versével, valamint egy szabadon választott költeménnyel lehet. Idén tehát három költeménnyel kell készülni a jelentkezőknek.

A produkciókat szakmai zsűri bírálja el, a nyeremények pedig a fogyatékkal élők mindennapjait segítő eszközök lesznek.

Mindemellett a "Legjobb Előadó" címet kiérdemlő versenyzőt Weöres Sándor gyermekverseit illetve költeményeit tartalmazó kiadvánnyal jutalmazzuk.

Jelentkezni 2014. április 5-éig a következő elérhetőségeken lehet:

- Bereczk Istvánnénál, a Horizont Kultúrcsoport vezetőjénél a 06-20/97-70-356 telefonszámon,

- Nagy Krisztinánál a horizontkultura@gmail.com e-mail címen,

- Balogh Tamásnál a thomas@herminaegyesulet.hu e-címen, valamint

- a Hermina Egyesület irodájában ügyfélfogadási időben a 06-1/273-07-55 telefonszámon.

Akinek bármilyen kérdése van vagy a felkészüléshez anyagot kér, keresse a Kultúrcsoport vezetőjét, Bereczk Istvánnét!

Mindenkinek jó felkészülést és eredményes versenyt kívánnak a Szervezők!

Búcsú Erős Páltól

Erős Pál 2014. január 11-én hunyt el, életének 74. évében. Február 4-én a ke-lenföldi Szent Gellért plébániatemplom urnatemetőjében helyezték örök nyugalomra. A római-katolikus szertartáson Kuminka Györgyné, a Vakok Általános Iskolájának egykori igazgatóhelyettese, történelem tanára, az MVGYOSZ elnökségi tagja búcsúztatta. A következő sorokban róla emlékezem meg, amiben idősebb sorstársaim voltak segítségemre.

Erős Pál életét Budapesten, Zuglóban töltötte. A kerülethez kötötte őt a szülői ház, az iskolái, a munkahelye és sporttevékenysége.

Iskolai tanulmányait az Ajtósi Dürer soron található Vakok Országos Tanintézetében (Vakok Általános Iskolája) végezte. Iskolatársai segítőkész fiúként emlékeznek vissza rá. Jó látásmaradványát nem kímélve sokat olvasott fel a gyerekeknek, tanárainak pedig a kották és könyvek másolásában, diktálásában segédkezett. Látását 18 évesen teljesen elveszítette, de ennek ellenére egész életében keményen dolgozott.

A Vakok Szövetsége nyomdájában töltött tanulóéveket követően, miután kitanulta a nyomdászmesterséget, 1963-ban visszatért az alma materbe, ahol megkezdte 40 éves szolgálatát az iskola nyomdájában. Ma már muzeális értékű gépeken, komoly fizikai munkával írta lemezre és préselte a tankönyvek sokaságát. Szabad idejében pontírógépen másolta a könyveket, többek között a szövetség könyvtárának. A nagy nyomdász elődeihez hasonlóan ő is polihisztor volt, sok tudományághoz értett, valamint több nyelven írt és olvasott.

Beszéd helyett inkább a betűk világában érezte otthon magát, de zárkózott természetére minden emberi közeledést hálásan fogadott.

Életét a sakkozás tette teljessé. 1958-tól 55 éven át tevékenykedett a Wesselényi Sportegyesület Sakkcsapatában.

1964-től 2008-ig részt vett a sakkolimpiákon, és számtalan világversenyen, ahol csapatban és egyénileg is szép eredményeket ért el. Rendszeresen játszott a Budapesti Sakkcsapatbajnokságon, előbb a másodosztályban, majd az elsőosztályba feljutott együttest erősítette. Mindvégig a csapat éljátékosa volt, ezzel is a vakok sakkozását szolgálta és népszerűsítette. Széles körű nyelvtudásával előmozdította a nemzetközi kapcsolatok ápolását a sakk sport terén. Külföldi tartózkodások idején tolmácsolással segítette a csapatot. Számos baráti kapcsolatot ápolott külföldön és idehaza.

Halálával pótolhatatlan veszteség érte a Wesselényi Sportegyesület Sakkcsapatát. Fájó szívvel búcsúznak tőle ismerősei, sporttársai.

Magyar Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége

Hungarian Federation of the Blind and Partially Sighted

1146 Budapest, Hermina út 47.

Telefon: (36-1) 384-8440 - Tel./Fax: (36-1) 384-5028

Honlap: www.mvgyosz.hu - E-mail: titkarsag@mvgyosz.hu

Adószám: 19002464-2-42

Adományszámla: 11714006-20012704

Szolgáltatásaink:

Hangoskönyvtár - Braille-könyvtár

Segédeszközbolt

Kedd és csütörtök: 10-18

péntek 8.30-12

**Magyar Vakok és Gyengénlátók
Országos Szövetsége**